

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: De heer T. Kaffa</p> <p>Raadsleden: Mevrouw W. van Nunen (PvdA) De heer M. Bosman (PvdA) Mevrouw E. Woudstra (D66) De heer R. Veerman (D66) De heer H. Verbrugh (D66) De heer D. van Dam (Wij.Rijswijk) Mevrouw I. Jansen-Dirkx (Wij.Rijswijk) De heer R. de Vreede (BvR) Mevrouw A. Prenger (BvR) De heer R. Nunnikhoven (BvR) De heer G. Kruger (BvR)</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden:</p> <p>De heer M. Ezinga (VVD) De heer J. Loof (VVD) De heer W. Smith (GroenLinks) De heer E. van der Baan (ChristenUnie) Mevrouw H. van Schie (CDA) Mevrouw A. Koegler Böhm (RB) Mevrouw M. ten Brummelaar (RB)</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Burgemeester H. Sahin Wethouder L. Bentvelzen Wethouder A. van de Laar Wethouder W. van Damme Wethouder G. van Malsen</p>	<p>Griffie: Griffier: mevrouw M.M.A. Tittse Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening

De voorzitter: Fantastisch. Daar is hij. Geen probleem, iets minder haar, maar net zo bedreven wat dat betreft. Geachte aanwezigen van het Forum welkom. Voor de kijkers thuis, welkom. Mijn naam is Tinus Kaffa. Ik ben vandaag Forum voorzitter. Niet te verwarren met de heer Dolmans. Wij zijn vandaag aanwezig bij het Forum Samenleving van 12 maart 2024 en ik wilde graag beginnen met de opening. Nou goed, dat is bij deze dan gebeurd.

2. Algemeen inspreekrecht

De voorzitter: Gaan wij naar agendapunt twee het algemeen spreekrecht van de inwoners. We hebben vandaag geen insprekers, dus wat dat betreft kunnen we daar ook weer een punt achter zetten.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter : Gaan wij door naar agendapunt drie, de lijst van ingekomen stukken en de vaststelling in de wijze van afdoening. Ik vraag even aan het Forum of de wijze van afdoening akkoord is. Wie zwijgt stemt toe. Mevrouw Jansen-Dirkx, u heeft een vraag?

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ik denk dat het hierbij hoort. Maar er staat een stuk van RIB 23, nee 24-013 zeg ik uit mijn hoofd.

De voorzitter: U loopt op de feiten vooruit, u bent heel snel.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Er stond bij ingekomen stukken, dus vandaar dat ik het roep.

De voorzitter: Die komt bij... Verrassing, die komt straks voorbij. Is verder dan de wijze van afdoening, kijk daar zijn we akkoord? Ja, mooi. Hoppakee.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we naar het vaststellen van de agenda en daarbij hebben wij, even kijken, mevrouw wethouder Larissa Bentvelzen verzoekt om de RIB 24-0144 Onderzoeksrapport Grip en Sturing op de jeugdhulp kosten te agenderen en de fractie Wij Rijswijk verzoeken om RIB 24-013 Actieplan Preventief jeugdbeleid 2024 gelijktijdig te bespreken met RIB 24-014. Is dat akkoord? Ik zie heel veel mensen ja knikken. U heeft een vraag? Gaat uw gang.

Mevrouw van Schie: Dank u meneer de voorzitter, onze vragen zijn per ongeluk terechtgekomen bij de vragen. Maar onze vragen betreffende de jeugdhulp hebben ook betrekking op dit agendapunt. Mijn verzoek is om ze ook daarbij te behandelen. Dat zijn de vragen van 10 a.

De voorzitter: Dat is geen enkel probleem. Dan gaan wij zorg voor dragen. Verder nog vragen of opmerkingen op dit moment. Nee. Oké als welk agendapunt gaan wij die dan opvoeren? Dan wordt hij dus agendapunt tien inderdaad. En die combineren we dan met de vragen van de fractie CDA Rijswijk. Is dat oké mevrouw van Schie? Helemaal goed, mooi.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Dan gaan wij naar het volgende agendapunt, agendapunt vijf, mededelingen van het college. Zijn er buiten de mededelingen of de opmerking die geplaatst zijn nog mededelingen vanuit college? De heer van Malsen. Gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Dank u wel voorzitter. Een aantal weken geleden hebben de burgemeester en ik mede op verzoek van uw raad een gesprek gehad met het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ging over de extra kosten die wij hebben gemaakt aan hotelopvang voor statushouders afgelopen voorjaar en die kosten leiden tot een tegenvaller van vijfhonderdduizend euro. Om en nabij. Tijdens dit gesprek hebben de burgemeester en ik nogmaals benadrukt hoe uniek de situatie is in Rijswijk en dat we onze nek hier echt hebben uitgestoken. Het Hof van Elsburg is een van de eerste flex woonwijken van zijn soort in Nederland geweest. En ook het proces ernaartoe. Nou dat hoef ik uw raad denk ik niet te vertellen. Dat is echt pionieren. En we vonden nog steeds dat een tegemoetkoming van het Rijk op zijn plaats zou zijn in die kosten. Het lijkt erop dat dit gesprek het een en ander in beweging heeft gezet. Vorige week kreeg ik namelijk bericht van het COA en het ministerie dat ze bereid zijn ons tegemoet te komen in een deel van de gemaakte kosten en dan gaat het hierbij om een eenmalige tegemoetkoming die gebaseerd is op de extra kosten die voortkomen uit een hotelopvang. En dit is een bedrag van zo'n tweehonderdvijfzeventig euro en dat zal in de jaarrekening opgenomen worden. Dank u wel voorzitter.

6. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Malsen. Dan gaan we na agendapunt zes, terugkoppeling vanuit gemeenschappelijke regelingen. Is daar enige terugkoppeling over? Nee oké. Dan kunnen wij die ook afstrepen.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we naar het overzicht van de toezeggingen en de moties. Is het Forum akkoord met de afdoening van de toezeggingen en de moties? Mevrouw Woudstra, gaat uw gang.

Mevrouw Woudstra: Kleine vraag aan de griffie. Ik zag namelijk dat er een overzicht bijzit met moties, maar nog zonder een wijze van afdoening. Even checken of dat klopt en dat inderdaad ook de bedoeling was. En er zat eentje bij met 5 maart een afdoening en zes maart een afdoening. Ben op zoek naar de tien verschillen.

De voorzitter: Daar komen we zo meteen terug hoor ik zojuist vanaf de linkerkant.

Mevrouw Woudstra: Daarmee tot die tijd geen akkoord over de wijze van afdoening.

8. Vaststellen verslag

De voorzitter: Dan gaan wij door naar het volgende agendapunt. Agendapunt acht. Dat is het vaststellen van het verslag van 13 februari. Zijn er nog op- of aanmerkingen over? Namen verkeerd geschreven of andere dingen? Nee. Mooi. Dan kunnen we die ook vaststellen.

9. Raadsvoorstel verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Rijswijk 2024 (RV 24-003)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar agendapunt negen, raadsvoorstel verordening participatie en uitdaagrecht gemeente Rijswijk. Even kijken. Ik wil graag het woord geven aan de fractie van, laten we beginnen met VVD Rijswijk. Gaat uw gang.

De heer Loof: Dank voorzitter, het lot heeft weer gekozen. Laten we eens beginnen met de VVD. Voorzitter, dank aan de wethouder voor het voor raadsvoorstel. We hebben hier een paar vragen over. Die zien voornamelijk op de verordening zelf. Te beginnen met of artikel drie, de reikwijdte van participatie of dat inhoudt dat alles wat hier niet genoemd wordt dus per, bij alles wat er niet genoemd wordt in artikel drie wordt er dan dus ook per definitie geparticipeerd bij alles wat er buiten artikel drie van de reikwijdte valt. Het is een negatief artikel, negatief geformuleerd artikel, dus alles wat daar niet wordt genoemd houdt dat dan in wordt daar geparticipeerd? In artikel vier wordt er genoemd dat er ook participatie kan plaatsvinden bij evaluaties. Ik vroeg mij af hoe ik een participatie bij een evaluatie voor mij moest zien. Daarna de definitie van het woord, van de woorden vroegtijdig informeren. Kan de wethouder daarna een weken termijn aan hangen. Hangt het af van het project? Meer omdat vroegtijdig informeren natuurlijk voor iedereen anders kan zijn. Dus ik was benieuwd naar de verdere uitvoering daarvan. In de veroordeling zitten ook meerdere terminologie die wat nadere invulling behoeven. Wordt dat in die verder aangekondigde uitwerkingen van het participatie beleid gedaan of wordt dat per geval bekeken wat er op dat

moment goed past? Verder voorzitter, hoe moeten we de uitvoering van artikel acht lid drie voor ons zien? Daar wordt aangegeven dat via bepaalde afdeling van de AWB inspraak gaat plaatsvinden, de zogenaamde UOV procedure. Ik vroeg mij af waarom specifiek voor deze manier is gekozen? In artikel acht lid zeven staat dat het bestuursorgaan in principe een eindverslag opstelt en wij vroegen ons af waarom dat niet gewoon per definitie wordt gedaan. Waarom die in principe? Dan nog twee vragen voorzitter. Wij vroegen ons nog af op welke mate de representativiteit in de praktijk zal worden getoetst. Je zal vast groepen krijgen die claimen voor bepaalde mensen te spreken. Voor meerdere, een grotere groep mensen spreken en wij vroegen ons af hoe in deze verordening wordt gekeken, zijn die ook representatief voor de groep waarvoor zij claimen op te komen? Tot slot in artikel acht lid één, daar wordt gesproken over verschillende manieren om van te volgen aan te geven wat er met eigenlijk de uitkomst zal worden gedaan. Waarvoor in sub wordt aangegeven dat, daar wordt gesproken van adviezen en conclusies die die dan beschouwd gaan worden als een zwaarwegend uitgangspunt bij politieke besluitvorming. Persoonlijk vond ik dat een wat ongelukkige zin, omdat het de schijn kan wekken dat je dus eigenlijk van tevoren al gaat aangeven dat je als raadslid met een bepaalde last eigenlijk moet gaan stemmen, namelijk hetgeen wat uit die participatie is gekomen. Terwijl natuurlijk er van alles nog kan gebeuren waarom je daar toch van moet gaan afzien. Wij vroegen ons af waarom voor deze bewoording is gekozen. En waarom überhaupt een keuze optie is als genoemd in artikel elf lid één. Ik vroeg me namelijk ook af hoe we dat van tevoren we dat in de praktijk moet gaan zien. Kan je van tevoren al aangeven wat je aan het einde van zo'n traject gaat doen en leg je niet jezelf te veel vast als je dat van tevoren al opneemt. Dat waren voor nu mijn vragen voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Loof. Dan geef ik graag het woord aan de fractie GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer Smith: Dank voorzitter. We hebben vanavond een korte agenda, misschien wel een korte avond en ik neem aan dat ze dit ook graag zo houden. Maar dit onderwerp is voor GroenLinks te belangrijk om onze vragen te laten liggen. Het betreft hier namelijk een onderwerp dat al onze inwoners aangaat, inwoners die gehoord willen worden en die recht hebben op een antwoord op hun vragen. Vandaar dat het ons niet gelukt is om in onze vragen te schrappen. Wel is het ons gelukt om de vraag in een aantal overlappende vragen te concretiseren. Deze willen wij sowieso vanavond hier stellen. De overige vragen die reeds in het bezit zijn van de wethouder die kunnen wat ons betreft schriftelijk worden afgedaan. Dank ook aan de wethouder voor zijn voorwerk en het raadsvoorstel. Het is geen geheim dat GroenLinks Rijswijk veel waarde hecht aan een gedegen en goed participatie beleid. Juist omdat wij als gemeente een groei ambitie hebben en graag willen zien dat inwoners zeggenschap hebben over de plek waar ze leven, wonen, werken, opgroeien, recreëren et cetera. Voordat ik mijn concrete vraag stel aan de wethouder, wil ik nog wat algemene woorden wijden aan de communicatie en regie. Heldere, duidelijke, toegankelijke overheidscommunicatie is volgens GroenLinks niet slechts een onderdeel van participatie, maar een bepalende factor. Zeg gerust een voorwaarde om je participatieproces tot een succes te maken. Het college is er natuurlijk bij monde van wethouder van Damme ook mee bezig als het aankomt om duidelijke, toegankelijke overheidscommunicatie en dienstverlening en we hopen en we gaan er ook vanuit dat beide wethouders elkaar hierin vinden, voeden en versterken. Wij geloven erin dat iedereen mee moet kunnen doen in Rijswijk. Uiteraard naar vermogen en binnen de gestelde kaders, zoals bijvoorbeeld de Omgevingswet en dit raadsvoorstel. Dit vergt ook heldere lijnen vanuit gemeentelijke organisatie over de positie en rol van de inwoners bij participatie trajecten. Waar gaat het concreet om? Het gaat voor ons om het managen van verwachtingen en elkaar wederzijds begrijpen als lokale overheid en inwoner. Ook zal de gemeente duidelijk moeten blijven maken dat dat de gemeente de regie blijft houden en aanspreekbaar blijft bij participatie projecten die door derde worden georganiseerd.

Voorzitter, ik heb een aantal concrete vragen aan de wethouder. Eén de raadszaal, de raadszaal, daar zitten we nou. Nee, in het raadsvoorstel staat dat het college onder andere de gemeentelijke dienstverlening wil verbeteren door inwoners vooraf te betrekken bij initiatieven en beleid die zijn bedoeld voor diezelfde inwoners. Betekent dit concreet dat op basis van de opgehaalde inzichten en lessen van de participatie trajecten, zowel met de goede als met de minder goede voorbeelden de interne dienstverlening structuur van de gemeente zelf veranderd kan worden? Wij snappen de waarom, maar zoeken nog wel naar de uitwerking van het hoe. Wat leren we van de voorgaande participatie trajecten? Een tweede vraag is in lijn met de eerste. Het college geeft aan dat wij het oneens kunnen zijn over de uitkomsten van participatie, maar dat over het proces idealiter geen discussie zou moeten zijn. Procedurele rechtvaardigheid dus. Wij vragen ons af waar participatie nou precies begint en ophoudt. Is dit wanneer een participatietraject is verlopen en er een evaluatie is geweest? Stel dat de uitkomsten van zo'n informatie negatief blijven op vorm, dus communicatie. Wat is dan het vervoltraject? Een derde vraag gaat over de participatie en toegankelijkheid. In het voorstel staat dat voor elk participatie project in Rijswijk een zo representatief mogelijk groep passend bij het voorliggend dossier wordt betrokken. Goed dat in dit stuk al een belangrijk onderscheid wordt gemaakt tussen draagvlak en representativiteit. Hoe vaak het college, hoe gaat het college om met specifieke groepen voor wie participatie geen vanzelfsprekendheid is, zoals bijvoorbeeld mensen met een beperking, mensen die laaggeletterd zijn of de taal niet machtig zijn, digitaal niet vaardig zijn of om welke reden ook niet vanzelfsprekend mee kunnen doen. En we lezen in het voorstel iets terug over de mogelijkheid om een raadgevend referendum te houden binnen de gemeente Rijswijk. De uitslag van zo'n referendum kan dan worden gezien als een niet bindend advies. Een referendum dat nog best geld -,tijd - en menskracht rovend is. Is het dan niet juist logischer om een laagdrempelige alternatief te hebben? Zo werken ze bijvoorbeeld in Den Haag met een stadspanel. Dit is een groep mens uit Den Haag die online meedoet aan onder andere onderzoeken van de gemeente en maatschappelijke organisaties. Hoe mooi zou het zijn om iets soortgelijks te organiseren, niet als substituut voor participatietraject natuurlijk, maar om samen na te denken over Rijswijk van vandaag, morgen en overmorgen. Kunnen we bijvoorbeeld vragen hoe inwoners van Rijswijk nadenken over het groen, de groei van de stad mobiliteit, et cetera. Dan de laatste vraag over evaluatie en monitoring. Het raadsvoorstel beschrijft dat elk participatie project standaard na verloop geëvalueerd wordt en dan kom ik even terug, dan herhaal ik even de woorden van mijn buurman van de VVD. De inwoners participatie blijkt effectief te kunnen monitoren, hoe kijkt de wethouder naar de mogelijkheid om participatietrajecten ook tussentijds te evalueren wanneer duidelijke signalen van onvrede bestaan over het traject, los van de inhoud? Tot slot voorzitter, in het raadsvoorstel wordt er gesproken over procedurele rechtvaardigheid. Wat wij de wethouder graag nog willen meegeven als GroenLinks Rijswijk is dat in de praktijk altijd een verschil kan zijn tussen de beoogde resultaten van participatie en de daadwerkelijke uitkomst. Wij onderstrepen dat goede participatie niet je gelijk krijgen is, maar op een gelijkwaardig niveau mee kunnen doen om als inwoner om je gemeente van nu, morgen en overmorgen mede vorm te geven. Dank voorzitter, dit was inbreng voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Smith. Voor iemand die aangaf het kort te willen houden heeft toch best gedaan, mag ik zeggen Dat zou ik ook graag het woord willen geven aan de fractie van Beter van Rijswijk. Gaat uw gang.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel voorzitter. Ik zal het kort houden, er is al veel gezegd. Ik heb alleen een vraag aan de wethouder en dat mag ook schriftelijk, want het is misschien te technisch om daar vandaag antwoord op te geven. Maar ik zag dat referendum staan en toen ging ik daar verder op klikken en dan vroeg ik me eigenlijk alleen af, hoe lang van tevoren moet je zo'n referendum aanvragen? Ik weet alle spelregels dat het op een verkiezingsdag moet, mag niet drie maanden voor

en drie maanden nadien en wat zijn de, wat zullen de ongeveer de kosten zijn van een referendum om die in Rijswijk te houden? Omdat er natuurlijk al gewoon verkiezingen zijn bijvoorbeeld in juni. Dat waren mijn vragen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, dat is fantastisch. Dan geef ik graag het woord aan de fractie D66. Gaat uw gang.

De heer Veerman: Dank u wel voorzitter. Wij hebben ook nog kleine vraagjes, maar die zijn vooral gericht op de burgerparticipatie. Mooi stuk denk ik, denk dat het een mooie verordening is die voorligt. Waar we wel heel nieuwsgierig naar zijn hoe wij burgers hierin mee gaan nemen. Als ik zie hoe dit stuk geschreven is, is het zeker geen b1, dus ik verwacht toch wel dat het uitdaag recht ook op een andere manier vorm gaat krijgen in het beleidsplan of de beleidsnotitie die over participatie gemaakt gaat worden. Het is natuurlijk wel goed om duidelijk uitleggen aan die burgers te geven hoe hij er gebruik van zou kunnen maken. Wanneer en hoe hij zich kan vervoegen om überhaupt als burger ook zelf het initiatief te kunnen nemen, want die zie ik eigenlijk ook hier niet in terug. Burgers kunnen natuurlijk zelf ook het initiatief nemen om mee te doen, om het uitdaagrecht in werking te laten treden en mee te willen doen. Daarnaast zijn een aantal groepen die ook nog niet genoemd wordt. Ik hoor al mensen vanuit meedoen we hebben het ook bijvoorbeeld hier over jeugd en de kinderambassadeurs die een belangrijke rol hebben in onze gemeente, maar ook inclusie natuurlijk wat niet hier echt uit uitgewerkt is en ik verwacht dat ook denk ik in het beleidsplan terug. Dat was het eigenlijk voor de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Veerman. Geef ik graag de woord aan fractie Rijswijks Belang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel voorzitter. Ik zal het ook echt kort houden. Participatie vinden we als Rijswijks Belang erg belangrijk. We vinden het alleen ook wel belangrijk dat er niet geparticipeerd gaat worden om het participeren. Dus we willen wel vragen dat echt te voorkomen en dat nee ook gewoon een antwoord kan zijn naar burgers. Ook al is dat niet altijd leuk om te horen. Dus we vragen vooral eerlijkheid wanneer een participatie proces start. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De fractie van de ChristenUnie. Gaat uw gang.

De heer Van Der Baan: Dank u wel voorzitter en dank voor het stuk. We hebben er met interesse kennis van genomen en geen verdere vragen of opmerkingen. Mooi om dichterbij de burger te staan met dit soort processen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Hartelijk bedankt. Laat ik vooropstellen dat het stuk er goed uitziet. Het raakt een aantal, denk ik, essentiële punten. Ook in de ambities die worden uitgesproken en communicatie vanuit de gemeente naar de inwoner toe, maar ook het verwachtingsmanagement en vaste processen waar in ieder geval geen discussie over mag gaan bestaan. Ik denk dat het goeie uitgangspunten te zijn om je verordening op te baseren. Wel zien we in het stuk dat er veel gaat afhangen van de keuzes die de raad, maar ook het college gaat maken omtrent die participatie. Blijft namelijk wel de keuze van de bestuursorganen zoals dat in de verordening wordt genoemd. Maar die keuzes die worden vooral, denk ik, uitgelegd in het beleidsstuk dat hierna nog komt. Ik vroeg me af of de wethouder kan toelichten wanneer dat beleidsstuk nou precies op de planning gaat staan. In het vervolg daarvan is artikel vier, punt twee die omschrijft wanneer we het participatie beleid gaan toepassen en ik snap dat, dat ook in dat stuk zeg maar straks komt te staan, maar ik vroeg me af of de wethouder misschien vast een kleine toelichting kan geven hoe we daarin staan. Dan lees ik verderop in de tekst dat wij elk jaar in de begroting een participatie paragraaf gaan opnemen en

daarin wordt het participatie speerpunt besproken. Ik vroeg me af wat dat participatie speerpunt precies is en wat dat inhoudt en hoe dat tot stand komt, want dat las ik niet terug verder in die verordening. Dan lees ik in vijf, punt, drie dat wij budget gaan vrijmaken voor initiatieven vanuit de samenleving. Dat nou dat kunnen wij alleen maar meer onderschrijven. Hartstikke mooi dat dat wordt gedaan en ik vroeg me af is dat dan een vertaling van de wijkbudgetten en of is dat een andere richting van het wijkloket dat we al hebben? Ik zou daar graag toch wat toelichting bij willen. Dan misschien in navolging op mijn collega van Beter voor Rijswijk zou ik ook nog een vraag willen stellen over dat referendum. Dat is nu niet bindend, is het juridisch mogelijk om dat wel bindend te maken of wat is daar de afweging in geweest om dat op deze manier te doen? En daarbij wil ik het laten.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer van Dam. Geef ik graag het woord aan de fractie PvdA.

Mevrouw van Nunen: Voorzitter dank. Ik wil met een compliment beginnen voor de participatie om tot deze participatieverordening te komen En ook Necker van Naem vond dat, vond de gevolgde procedure een compliment waard, omdat het zeker niet in alle gemeenten zo zorgvuldig gebeurt. En dat zien we ook in de procedure bij de kanttekeningen vanaf september tot en met januari. Ben er zelf ook getuige van geweest en heb mee gesproken. Dus dank daarvoor. Verder zijn er eigenlijk al per artikel heel veel vragen gesteld. En voor ons zijn drie punten in ieder geval grosso modo belangrijk en dat inderdaad zoals al eerder gezegd verwachtingsmanagement aan de voorkant en heel duidelijk kaders stellen waarover geparticipeerd kan worden en hoe de inbreng wordt gewogen. Want dat is ook voorwaardelijk voor een goede evaluatie achteraf. Ik denk dat we voorbeelden hebben uit onze eigen gemeente, waarin dat minder scherp was geformuleerd. En het resultaat uitkomst. Meerdere hebben het al gezegd, participatie moeten we in ieder geval los zien van het gelopen proces. Ook al gezegd en wat ook al gezegd is, is dat je niet alleen de usual suspects moet bevragen, maar vooral ook een stille groep op de achtergrond moet zien te bereiken en te betrekken. Voorzitter, dan doe ik eigenlijk ook een beroep op onszelf. Laten we als partijen ook geen cliëntelisme bedrijven naar een specifieke kleine groep, maar vanuit algemene belangen voor Rijswijk handelen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw van Nunen. Dan geef ik graag het woord aan de fractie CDA. Gaat uw gang.

Mevrouw van Schie: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik vind het dat ik na mevrouw van Nunen mag. Want ik sluit me helemaal aan bij uw woorden, mevrouw van Nunen, via de voorzitter uiteraard, over de totstandkoming van deze participatie verordening. Wij vinden de participatie van burgers als CDA ook bijzonder belangrijk, omdat ze daarmee verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun eigen gemeente, hun eigen leefomgeving, het participeren in allerlei sociale gremia. Wij hebben gezien dat de nieuwe Omgevingswet al geïncorporeerd is. Vermoedelijk zijn wij dan toch wel één van de eerste gemeentes die dat al zo keurig voor elkaar hebben. Wat altijd een rol speelt bij het bekijken van dit soort participatie trajecten en verordeningen is, hoe is de een rol van de van de democratisch gekozen gemeenteraad geborgd? En wij vinden dat in dit stuk goed evenwicht tot stand is gekomen tussen burgerparticipatie en de rol een taak van de gemeenteraad. Ik heb maar weinig vragen. Ook Wij wil wel benadrukken dat het management van verwachtingen ontzettend belangrijk is, want met rechten komen ook verantwoordelijkheden. En wij vinden de representativiteit ook heel erg belangrijk. Maar er is al heel veel over gezegd, dus ik laat het hierbij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw van Schie. Dan geef ik bij deze graag het woord aan de wethouder. Gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Voorzitter, dank u wel en de raad voor alle vragen. Een aantal zaken zal ik schriftelijk beantwoorden en ik hoop dat ik met de VVD goed heb meegeschreven, maar ik geloof bij vraag vier artikel X sub, daar raakte ik de weg kwijt. Maar misschien is dat omdat ik zelf geen jurist ben. Maar participatieverordening onderdeel van allerlei participatie, dat we beleid aan het maken zijn, eigenlijk een instrumentarium. Deze verordening vloeit voort uit de wet die daarvoor is gemaakt, landelijk, en ziet erop toe dat er meer betrokkenheid is van inwoners bij het beleid en alle producten eigenlijk die de gemeente maakt. Dus het gaat niet zozeer over wat derden binnen de gemeente doen. En er komt inderdaad, een aantal van uw vragen gaan ook over waar het antwoord moet worden gevonden binnen het participatie beleid en waar u zelf eigenlijk ook nog een mening over kunt vormen, van hoe staat u daar nu in? En u vraagt het vanavond aan mij, maar het is misschien een interessanter om zelf na te denken, wat vind ik daar nou van? Wat breng ik in richting, en misschien wel vandaag een tweede termijn, zodat we dat we in beleid mee kunnen nemen of bij het Forum als we het beleid bespreken. Maar ik zal toch noemen op een moment dat ik bij uw vraag aankomen en het gaat over beleid. Artikel drie over de, van de VVD vroeg daarnaar, voor de reikwijdte van participatie. In principe gaat het over eigenlijk alles wat de gemeente zo'n beetje doet. Ieder initiatief en de vraag was of het omgekeerde dan ook, of daar dan per definitie niet op wordt geparticipeerd. Dat is een beetje een theoretisch verhaal wordt dat. Maar misschien kunt u in tweede termijn inzicht geven in de consequenties of een negatieve gevolg die daaruit voortkomen als dat niet het geval zou zijn. Want ik kan zo snel niet een voorbeeld bedenken waar dat dan mis zou gaan. Vraag twee artikel vier evaluatie participatie. Als de strekking van de vraag is we moeten elkaar niet gek maken met allemaal evaluaties en, tussentijds kom ik zo meteen op terug, evaluaties en papier. Ik denk dat ambtenaren vooral beleidsambtenaar, project medewerkers, vooral bezig moeten zijn met het maken van de kern. Bedienen van de inwoners en ondernemers en de kern van zo'n beleidsproduct. Maar als wij bijvoorbeeld een nieuw groot beleid gaan maken in het sociaal domein of in het onderwijs of voor mobiliteit, dan is het nuttig om het huidige beleid te evalueren door een uitvraag te doen, wat vindt u nu eigenlijk van de huidige beleidsregels? En dan heb je te maken met een participatie ten aanzien van de evaluatie, zo zou je het kunnen noemen. Maar ik denk dat het niet vaak voorkomt. Maar het participatie verordening is compleet. Vroegtijdig informeren. Wilt u daar een termijn aanhangen? Nee, want u zegt zelf al voor iedereen is vroegtijdig iets anders. Maar het gaat over zoveel verschillende projecten en producten die de gemeente heeft. Het vroegtijdig bij het vormen van nieuw beleid heeft een totaal andere termijn dan het neerzetten van een paal bij wijze van spreken. Dus daar kan je geen termijn van weken of wat dan ook aan hangen. Maar het moet de intentie zijn die daaruit voortvloeit. En dan zou je vanuit een controlerende functie later als raad kunnen zeggen was dit nou op tijd, ja of nee? Maar het gaat dus meer over de intentie waarmee beleidsambtenaren, die moeten uiteindelijk gaan werken met deze verordening of moet gaan uitvoeren en die voelen heel goed zelf aan wanneer het vroegtijdig is en wanneer je te laat bent. Vraag vier heb ik dus gemist. Artikel acht lid drie, ik pak het er even bij want de uitvoering net wist ik het antwoord wel... Nee, ik ben even kwijt wat u daar bedoelde. Dus dat moet nog een keer in de tweede termijn herhalen. In principe moet dat, waarom staat dat daar eigenlijk, in principe maken we een eindverslag, in principe maken we een evaluatie. Dat zou weg kunnen. Maar er zijn misschien gevallen waarop we misschien niet zo of dat de afwerking zo uitpakt dat je het niet doet, maar in principe doen we het wel. Maar het heeft verder geen belangrijke betekenis en het wordt ook niet geïnterpreteerd, tenminste zo interpreteer ik het op dit moment niet, als een belangrijk woord waarin het college als een maas in de wet het niet hoeft te doen. Laat ik het zo zeggen. Dan vraag zeven representativiteit. Er zijn meerdere mensen die daarnaar hebben gevraagd. Daar gaat deze verordening niet over. Dat is echt iets voor beleid, maar het is wel een heel grote vraag. En daar heb ik ook uw hulp, voorzitter, van de raad bij nodig. Hoe krijgen wij doelgroepen nou te pakken die we moeilijk naar onze bijeenkomsten toe krijgen? En ik denk zelf dat je dus niet mensen naar je eigen

bijeenkomsten moet halen, maar dat je zelf naar de bijeenkomsten van inwoners toe moet gaan om maar eens wat te noemen. En dan gaat representativiteit omhoog, om maar aanwezig te zijn in alle wijken. We hebben als, dan geef ik een inkijkje in het beleid waar we nu mee bezig zijn. Ik zou het mooi vinden als dat een Rijswijk beleid is en niet gewoon een beleid uit het boekje uit de theorie, maar we hebben een op een aantal documenten heel mooi omschreven wat de kenmerken zijn van Rijswijk, we zijn een groeiende stad en menselijke maat, maar we hebben ook een aantal waarden die we heel erg belangrijk vinden in Rijswijk en een waarde zoals menselijke maat, nabijheid, maar ook inclusiviteit wordt genoemd als een waarde in de Stadsvisie en de Organisatievisie en ik denk dat we in het beleid invulling moeten gaan geven aan dat inclusieve, want ik vind dat iedereen zich uitgenodigd moet voelen. Dat is de basis om mee te doen aan die participatie. En dat moet dus ook op B1 niveau. Maar dat moet misschien eigenlijk ook wel in andere talen. Nou dat is een leuk onderwerp om van gedachten over te wisselen bij beleid. Dan de laatste vraag die moet u zo meteen ook nog herhalen. Ik heb opgeschreven artikel acht lid één, sub b. Maar GroenLinks toegankelijke overheidsparticipatie vindt u een belangrijk thema. Dat ben ik het dus helemaal mee eens. En daar heb ik net iets over gezegd ten aanzien van de waarde. U vraagt de dienstverlening, dan heb ik vooral ook even in gedachte de vraag die u daar schriftelijk over heeft gesteld. De waarde voor de inwoners zit vooral in de dienstverlening. Daar ben ik het helemaal mee eens. Vanuit participatie vind ik het belangrijk, bedoelen wij voor de kwaliteit van het gemeentelijke dienstverlening omhoog gaat op een moment dat wij beleid maken voor ondernemers, dat we dat niet doen vanuit een ivoren toren of tussen al dit natuursteen, maar dat wij dat aan ondernemers vragen en ik denk dat, dat, en in gesprek met de ondernemers dat beleid maken en ik denk dat de kwaliteit van dat product, het beleidsproduct, die beleidsvisie dan omhoog gaat als we dat samen met die mensen doen en daarmee ook de dienstverlening. Maar de participatieverordening en participatiebeleid gaat in principe niet over de dienstverleningsstructuur hier binnen de gemeente, dat soort zaken allemaal. Waar begint participatie en waar eindigt het? Dat is een bijna een filosofische vraag, maar daarom is het belangrijk om vooraf aan een initiatief, een plan te maken en daar ziet deze participatieverordening op toe. Wat je betaalt, wat het begin en wat het einde is, want het staat of valt bij heldere verwachtingen en die verwachtingen moeten in dat plan worden gezet. En dan kan het, er zijn zoveel verschillende producten voor die de gemeente leveren, dus dat kan op allerlei verschillende manieren eindigen. Maar zou ik dan willen voorstellen om tussentijds te evalueren? Nee. U stelde daar ook nog bij in gevallen dat het bijvoorbeeld een heel onrustige participatie is. Ik zou dat niet willen formaliseren in documenten of in een artikel in dit, dat we voorwaarden gaan schetsen in welk geval een tussentijdse evaluatie nodig is. Ik denk dat als iets helemaal misgaat dat het achteraf vooral heel goed geëvalueerd moet worden, maar in de praktijk evalueren we de hele tijd tussentijds. Dus na iedere participatie, gewoon iedere bewonersavond, staat het team gewoon bij elkaar en wat ging goed, wat ging niet goed? Ik heb eigenlijk nog geen bewonersavond meegemaakt waarom we dat niet deden. En als het helemaal uit de hand loopt of dat wij met andere verwachtingen zaten dan inwoners met de andere verwachting hadden toen ze binnenkwamen. Ja, dan moeten we het bijstellen. Dus het is een continu proces en ook een continue voeling hebben met degene voor wie je het doet. Dus inwoners of ondernemers of zij nou behoefte hebben aan iets anders en dan kan je het altijd nog bijstellen. Dus zo brengen wij de tussentijdse evaluatie wel in de praktijk, maar daar hebben we die verordening niet voor nodig. Over de representativiteit in groepen heb ik voldoende gezegd. Stadspanel vind ik een ontzettend leuk idee, maar dat is instrumentarium en daar zou ik het eigenlijk pas in hoofdstuk drie over willen hebben van het beleid om het zo te zeggen. Als we het beleid in hoofdstukken verdelen, zou ik het graag willen hebben over wat is nou Rijswijk, waarvoor willen wij participatie inzetten en waarvoor willen we het gebruiken. Vraag twee is de waar en de hoe. En dan pas in hoofdstuk drie doen we van de instrumenten, wat hebben we daarvoor nodig dan? Is dat, zijn er bewonersavond, is dat digitalisering is? Zijn dat wijkbudgetten, is

dat een panel? Ik denk dat een panel hartstikke interessant zou kunnen zijn, maar dat daarmee geef ik wel aan wat de plek is om dat te doen. Maar u zou wel de tijd kunnen nemen natuurlijk om zelf dat idee uit te werken zodat u beslagen ten ijs komt de volgende keer dat we het erover hebben. Evaluatie en monitor. Die vraag heb ik beantwoord en wat u zegt over procedurele rechtvaardigheid neem ik kennis van. Hartelijk dank ben ik het helemaal mee eens. BVR, twee vragen over het referendum. Die moet ik inderdaad schriftelijk afdoen, omdat het referendumverordening die wijzigen we niet, maar ik geloof wel in uw vraagstelling dat u van uitgang dat het alleen maar kan als er al verkiezingen gepland zijn. Dan heeft u misschien de verordening al beter gelezen dan ik hem uit mijn hoofd ken. Maar of dat er tussendoor, mij is niet bekend, volgens mij kun je ook gewoon tussendoor nog refereren. Maar jullie hebben hem beter gelezen. Nee, dan moeten we inderdaad schriftelijk verder. Die vragen de kosten en het wanneer hè? D66. Burgers meenemen, helemaal mee eens dus, daar heb ik het één en ander over gezegd. De kinderrechten en de jeugd is echt een instrument om mee te nemen in het beleid. En dan moeten we ook goed nadenken wat voor een doelen hebben we daarmee? Maar daar zijn we nu dus aan het, ook aan het kijken en de praktijken begingen, van hoe gaan we daar verder vorm aan geven? Ook conform de motie die uw raad in meerderheid heeft aangenomen. Dan Rijswijk Belang. Nee is ook een antwoord, dat is een uitdrukking die je vaak hoort, maar in de praktijk nooit echt ervaart dat het ook zo is. Want we zeggen best wel vaak nee, maar dat blijkt nooit echt een antwoord te zijn. Maar fijn dat u het wel zo benadrukt. En ChristenUnie, dank voor de complimenten. Wij, het is inderdaad de keuze van de bestuursorganen om vorm te geven aan de bewonersparticipatie, de inwonersparticipatie bij initiatieven van die bestuursorganen. Maar de overheidsparticipatie, dus participatie van ons in een burg, dus initiatief van de inwoners of de ondernemers. Dat kunnen ondernemers en zelf vormgeven natuurlijk en inwoners, dus daar zit een klein nuanceverschil. Maar we zijn ons terdege bewust van die grote verantwoordelijkheid inderdaad. Dat wij het bepalen hoe inwoners betrokken worden bij onze projecten en om dat op een of andere manier rechtvaardig nog te regelen daarvoor hebben die, heeft landelijk gemeend een hele wet voor te maken en maken wij dus een participatieverordening. De speerpunten, hoe komen die tot stand? Ik denk dat, dat eigenlijk feitelijk een ambtelijke en bestuurlijke afweging wordt van de portefeuillehouder op moment dat de begroting wordt gemaakt. En zo pragmatisch is het, maar als u er andere ideeën over heeft, kunt dat aangeven. De wijkbudgetten, ik vind dat echt een heel mooi idee. En de vraag is ook, wat doe je met zo'n wijkbudget en hoe groot moet dat zijn en wie mag daarover meedenken? En als je dat helemaal gaat doordenken, wat is precies een wijkbudget en hoe groot moet de wijk zijn? Zit daar heel veel, is dat echt best wel een groot iets om te organiseren, en om op te zetten, en om te monitoren en rechtvaardig uit te voeren. Dat is dan een frustrerend antwoord gezien de capaciteit, maar vooral ook de financiële situatie op dit moment van de gemeente, zie ik er eigenlijk weinig ruimte voor om de wijkbudgetten full flats in te voeren. Maar als er ruimte is, zouden we dat graag via de huidige systematiek kunnen doen. Dus we hebben een aantal instrumenten waarmee we initiatieven kunnen stimuleren. Dat is de wijkfeesten, maar ook groeninitiatieven. En daar zijn we wel naar aan het kijken, moeten we daar niet een pot van maken. Moeten we loket Stadskracht weer niet opnieuw een vibe geven, zal maar zeggen via platform een Impuls, via platform samen Rijswijk. Maar dat is iets wat we zouden kunnen bespreken in aanloop naar het beleid. Referendum, ook die vraag, dan zal ik het hele setje aan referendum vragen schriftelijk beantwoorden of niet bindend of dat juridisch wel mogelijk is. Wat daar de gevolgen van zouden kunnen zijn. PvdA. Hoe wordt de inbreng gewogen? Op ieder, u ziet in het rijtje van het van het plan wat gemaakt moet worden voor een participatieplan, op het moment dat het project begint, moet er een aantal dingen in staan, waaronder een stake holder analyse. En wat is dat? Dan breng je in kaart wie er allemaal bij betrokken is of wie er allemaal iets van vindt of geraakt wordt door dat bepaalde initiatief. Maar dan bepaal je ook, wat is nou het belang van die groep? En heel plat, als je iets in de openbare ruimte

hebt. Als je dichtbij woont, is je belang vaak groter dan dat je veraf woont. En met zo'n gedegen stake holder analyse, op die manier kan je dan ook een inbreng wegen. Maar, en dat was misschien wel de strekking van uw verhaal, dat is in hoge mate en blijft het ook kwalitatief. Dus ik denk dat we vooral hele goeie mensen in huis moeten hebben die dat continu heel goed doen. En dat doen we natuurlijk allemaal in het algemeen belang. Het CDA had mooie reflectie op de rol van de raad en dat is denk ik een on going reflectie die we moeten voorzitten.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder van de Laar. Ik ga gewoon even het hele rondje af om te kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. Wil ik graag beginnen bij de VVD.

De heer Loof: Dank voorzitter en ook dank aan de wethouder. U moet mij excuseren, ik ben nog officieel geen jurist, dat klopt. Maar artikelen is voor mij misschien inderdaad iets makkelijker dan voor iemand die geen jurist is. Ik zal de twee vragen die u had benoemd nog heel even, die de wethouder had benoemd, nog heel eventjes herhalen. Eentje ging over artikel acht, lid drie en dat ging over de wijze waarop inspraak plaatsvindt. Via de UOV wordt daar genoemd, zoals in de AWB wordt opgenomen en ik vroeg mij af waarom voor deze manier is gekozen, want ik begreep in het wetsvoorstel dat, dat een keuze optie is op lokaal niveau, dus ik vroeg me af waarom wij hebben gekozen om het via die manier te doen. En de laatste vraag waar de wethouder nog aan refereerde, was artikel elf, lid één. Maar het ging er voornamelijk over dat je als bestuursorgaan dus van tevoren kan aangeven, wat willen we met uiteindelijk de uitkomst van het proces? Dus wordt dat heel zwaarwegend? Zeggen we eigenlijk van tevoren al, wat hier uitkomt nemen we eigenlijk gewoon per definitie mee of we nemen het in overweging en ik vroeg mij af hoe die, hoe ik mij dat, hoe ik dat me voor me moet zien. Is het ook wel handig om dat van tevoren, kan je dat van tevoren al aangeven als je helemaal nog niet weet wat er uitkomt? Wat als in de loop van het proces blijkt, misschien is dit toch niet zo'n goed idee? Dat we van tevoren hebben gezegd dit nemen we standaard mee, om wat voor politieke reden dan ook, dat kan altijd wat gebeuren. En de wijze waarop een paar van die zinnen waren geformuleerd, gaf in ieder geval mij het gevoel dat je als raadslid al van tevoren een bepaalde druk meekrijgt van ja, maar dit vloeit voort uit het proces. Dus we moeten hier eigenlijk wel mee instemmen. Daar zag de laatste vraag op. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Geef ik graag weer het woord aan de fractie van GroenLinks.

De heer Smith: Dank voorzitter. Ik zou bijna niet meer durven, maar ik ben blij dat de meeste partijen de GroenLinks opgesoupeerde tijd ruim hebben gecompenseerd. Ik wil even terugkomen op twee puntjes. De tussentijdse evaluatie, dat ziet de wethouder niet als een mogelijkheid, maar wij denken echt dat het veel kan voorkomen. We maken toch te vaak mee dat hier na afloop en ook tijdens het proces, boze inwoners staan en dat kost ook veel energie, van de inwoners, maar van de raad ook. Maar als geruststelling geeft wethouder aan dat door een continue overleg van de monitoring dat ook voorkomen kan worden. Ik hoop daarmee gerustgesteld te zijn. Verder gaan we aan de slag met de mogelijkheid om een Stadspanel, dat op te nemen in het beleid. Vind het leuk om te horen dat de wethouder er enthousiast over is. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Smith. De heer Nunnikhoven niet. Fractie D66 behoefte aan een tweede termijn? Gaat uw gang mijnheer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording van de vragen. Ik had twee kleine dingetjes. In ieder geval de tools, misschien goed om daar in ieder geval naar te kijken in de beleidsnotitie die komen gaat. Ik weet ook dat de Omgevingswet dat we dat ooit genoemd hebben, want we zijn op zoek naar tools daarvoor. Ik hoorde panels voorbijkomen. Maar ook mensen bijstaan was met de Omgevingswet. Stukje regiefunctie dat iemand anders zeg maar de

functie kan overnemen en burgers kan ondersteunen bij het participatieproces. Is natuurlijk ook zo iets waar je burgers zou door kunnen betrekken, zeker bij moeilijke gevallen en de informatie voor sommige mensen niet eenvoudig is tot zich te nemen. Een tweede vraag toch wel even op de communicatie of die er wel iets in de pers overzetten, want dat is ook een op zich een heel mooi instrument. Dat we nu iets met elkaar aannemen en het zou mooi zijn als voorbereidend op het beleidsstuk wat komen gaat dat we toch iets aan de burgers laten horen dat we de eerste mijlpaal gezet hebben, denk ik. Dit is mijn tweede termijn, Dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Veerman. Even kijken, fractie Rijswijk Belang, behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw Ten Brummelaar: Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat mijn man heel goed begrijpt wat u bedoelt met de uitleg nadat hij met mij is getrouwd, neemt niet weg dat we het vooral belangrijk vinden dat de inwoners wat meer duidelijkheid krijgen. En dat kan zijn als in, nee dit gaat niet, maar vooral een betere verwachtingsmanagement. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De fractie van de ChristenUnie?. Geen, perfect. Fractie Wij. Rijswijk, behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer van Dam.

De heer Van Dam: Alle vragen zijn beantwoord. Dank daarvoor, zeer duidelijk. Ik wou nog heel even ingaan op wat mijn voorganger van D66 zei, want daar sloeg ik op aan. Ik denk inderdaad dat als je nou zoveel moeite steekt in een nieuw participatiebeleid, in een nieuwe verordening dat het inderdaad niet zo zou moeten dat bewoners een verordening moeten gaan lezen om erachter te komen hoe ze mee kunnen participeren, zeker niet als we de mogelijkheid creëren om dat vanuit eigen initiatief te doen. Dus het lijkt me dan als we vragen om mee te denken voor dat beleidsstuk, dat we daar wel een goeie aanlooproute voor creëren. Dat er bij een loket of op de website een makkelijk uitleg tekst komt van hoe dat hoe dat dan nou de in elkaar gaat steken? Dus dat wil ik even meegeven.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Mevrouw Van Nunen. Nee. Nee, fractie CDA ook niet mooi. Dan geef ik wederom het woord aan wethouder van Damme. Pardon. Excuus helemaal fout. Wethouder van de Laar. Ik zat nog met de heer van Damme van Wij. Rijswijk in het hoofd. Gaat uw gang.

De heer Van de Laar: Dan zou ik gelijk de wijkbudgetten nu toezeggen als ik wethouder van Damme zou zijn. Nee, nee, dat gaat niet natuurlijk. Toezeggen namens wethouder van financiën. Wij en D66 samen de vraag beantwoorden over de communicatie gronden om de participatieverordening. We hebben natuurlijk ook een flits peiling gedaan en wat participatie gehad hieromtrent. Nou wat, best wel wat en die krijgen sowieso een terugkoppeling hiervan. Maar ik neem mee wat u daarover gezegd heeft. We moeten inderdaad en nu met deze participatieverordening en richting participatiebeleid goed vertellen wat we doen. Dan communiceren we al heel erg op metaniveau moet ik daar wel bij zeggen. Communiceren over de participatie van projecten die er ooit misschien gaan aankomen. Ik denk dat het vooral heel belangrijk is dat het duidelijk moet zijn aan het begin van het project waar inwoners aan toe zijn en hoe ze betrokken kunnen worden. Dus ik denk dat daar de allergrootste meerwaarde zit. Dan ben ik het helemaal eens met Rijswijks Belang over, dan gaat het helemaal over verwachtingen management. Dus point taken. GroenLinks. Ik hoor wat u heeft gezegd. U zei toch te vaak boze inwoners, dat gaan we niet voorkomen en persoonlijk, iedere boze inwoners vind ik ook te vaak. Maar als je kijkt naar de hoeveelheid wat we doen is het te overzien. Maar nogmaals iedere boze inwoner is er één te veel. Maar het instrument participatie of het doel van participatie is absoluut niet om iedereen tevreden te stellen of naar de mond te praten. Dus boze inwoners die bijvoorbeeld niet, nou ja dat is een slecht voorbeeld, omdat dat vaak door derden

wordt uitgevoerd, maar bijvoorbeeld niet blij zijn dat een uitzicht wordt verpest, ja dan, dat dat zou net zoals de raad heeft afgewogen, bijvoorbeeld bij de Hollandse Betongroep locatie. Jarenlang zijn er een aantal inwoners geweest die allerlei bezwaar hadden. Uiteindelijk heeft de raad ook gezegd, nadat heel veel van die bezwaren ook tegemoet waren gekomen, nu gaat het over het algemeen belang. Maar die inwoners waar nog steeds boos en die zijn nog steeds naar de raad van State gegaan. Dus dat haal je er niet uit. Maar het is meer dat je en betrokken en goed geïnformeerd en dat wij ons uiterste best doen om te streven naar het algemeen belang.

De voorzitter: De heer van Dam van Wij. Rijswijk wil graag interrumpen. Gaat uw gang.

De heer Van Dam: Ik snap waar de vraag vandaan komt, want het gaat ons niet om de inhoud, zeg maar. Bewoners kunnen nog steeds ontevreden zijn en dat is hun goed recht en dat kan. Maar het gaat het gaat voornamelijk om, als ze ontevreden zijn over het proces. En ik denk dat op een moment dat er iets mis is met het proces, dat zo'n evaluatie echt wel kan helpen om dat bij te sturen. En dan zou wat er wordt voorgesteld, midden in dat proces even met de bewoners overleggen gaat het zoals verwacht en zijn die verwachtingsmanagement dat aan de voorkant is gebeurd, komt dat nog overeen met wat we nu aan het doen zijn? Is denk ik een heel waardevol iets om te doen. Wat u zegt is hartstikke waar. Bewoners kunnen nog steeds ontevreden zijn, maar het gaat echt om het proces en de inhoud.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer van Dam. Gaat u verder mijnheer van de Laar.

De heer Van de Laar: Vind ik wel een hele mooie wat de heer van Dam daar zegt, dat je ook met degene met wie je participeert op dat moment even kijkt is dit wel de juiste vorm om met elkaar over dit onderwerp te praten. Dat vind ik wel mooie toevoeging voor het beleid ook over hoe we de dingen vormgeven. Tegelijkertijd leert de ervaring ook wel dat als je ontevreden bent met het eindresultaat, dat het proces altijd slecht is geweest in de ogen van diegenen. Maar dat doet niks aan af van wat ik net zei, hoe belangrijk ik uw bijdrage vond. Lid of artikel elf, lid één, VVD. Wat willen we met de uitkomst van het proces? Daar hebben niet voor niks drie opties gegeven eigenlijk, om zoveel mogelijk vrijheid te geven, want weten niet waar mensen gaan komen natuurlijk. Laat het een vlinder idylle zijn dan is een heel andere afweging dan dat het een ander onderwerp zou kunnen zijn. Dus dit artikel geeft in ieder geval de vrijheid in van tevoren geven aan wat we ermee doen en dat kan zijn dat we het overnemen en dat het dus bepalend is. Of dat we het zwaarwegend meenemen of dat we het er kennisname aannemen. Je kan dat dus niet, dat is heel moeilijk inderdaad om dat aan begin te doen, omdat je aan het begin ook niet weet en dat moet dan in dat plan zijn, daarom wordt er naar gevraagd, hoe groot is de deze groep en voor wie praten die allemaal? Want we hebben, en de vlinder idylle is daar een goed voorbeeld van, daar hebben we eigenlijk van gezegd, ja we gaan het doen. Maar achteraf bleek dat het helemaal niet gedragen werkt door de hele buurt, maar door een contingent van die buurt. Dus het is, we zullen daar denk ik met, als het geloof ik, overnemen bijvoorbeeld heel terughoudend zijn in de praktijk, maar het is wel een mooie overweging, maar dit zal het uitwerken in de praktijk. Dan de laatste vraag die u al eerste stelde.

De voorzitter: De heer Loof, u wilt graag interrumpen mijnheer Loof?

De heer Loof: Ik laat de wethouder deze afmaken, want als ik daar dan een vraag voor heb dan kan ik die meteen...

De heer Van de Laar: Die komt schriftelijk.

De heer Loof: Oké. Laat maar, dat is duidelijk.

De voorzitter: Duidelijk. Hele snelle interruptie. Dank u wel, perfect.

De heer Loof: Nee, maar dan wil ik nog even terug op wat u net zei. Waar ik vooral ook een beetje mee zit is vooral als het formeel de raad is die participeert met iets en de raad zegt van tevoren, we gaan het per definitie overnemen, maar door politieke ontwikkelingen wordt er toch uiteindelijk tegengesteld, dan zoek ik een beetje wat voor gevolgen heeft dat, behalve zeer en, terecht misschien op dat moment, teleurgestelde inwoners. Daar zoek ik een beetje naar, vooral wanneer dat politieke element daar zo'n rol gaat spelen.

De voorzitter: Gaat u verder mijnheer van de Laar.

De heer Van de Laar: Het is mooi dat u dat nu al zegt. Ik denk dat als de raad inderdaad, het zal niet vaak voorkomen, maar initiatief neemt tot een inderdaad een participatie of ingaan op een voorstel vanuit de samenleving, precies deze overweging meenemen. Wat is de termijn waarop dit, want dat zou zomaar over verkiezingen heen kunnen gaan. En wie zit er dan. Ik denk dat dat bij ieder initiatief opnieuw moet worden afgewogen aan de voorkant.

De voorzitter: Dank u wel. Was dat ook gelijk uw tweede termijn. Mooi, dan kunnen we bij deze het agendapunt afsluiten. Gaan we dit als bespreekstuk of gaan we dit als hamerstuk naar de raad brengen? Bespreekstuk, ik hoor daar iemand zeggen bespreekstuk.

De heer Van Dam: Bespreekstuk, want er worden nog vragen schriftelijk beantwoord. En eventueel nog een motie zit ik over na te denken.

De voorzitter: Oh, wat een verrassing. Goed, meneer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, kunnen we dan weer de variant doen als de schriftelijke vragen afdoende zijn, dat het dan wel een hamerstuk wordt?

De voorzitter: Wat mij betreft...

De heer Van Dam: Als ik een motie heb, denk ik niet.

De heer Loof: Dat sluit wat ik net zei niet uit.

De voorzitter: We gaan niet zitten pingpongen. We kijken wel even, anders zien we nog wel. Zullen we het zo doen? Alle gekheid op een stokje, deze gaat als bespreekstuk dan naar de raad, want er is een iemand die daar absoluut op staat.

10. RIB 24-014 Onderzoeksrapport Grip en Sturing op de jeugdhulpkosten en RIB 24-013 Actieplan Preventief Jeugdbeleid 2024

De voorzitter: Gaan wij door naar agendapunt tien. Het kan zijn dat die niet meeloopt op de tv. Maar we gaan echt daadwerkelijk naar agendapunt tien, het onderzoeksrapport Grip en Sturing op de jeugdhulpkosten en RIB vierentwintig, nul, dertien, Actieplan Preventief Jeugdbeleid. Beantwoording door wethouder van Damme, dat klopt niet. Of wel? Perfect, ik wil graag beginnen met het rondje om het even zo te noemen en dan beginnen we vandaag eens met de fractie van ChristenUnie. Surprise, surprise. Gaat uw gang.

De heer Van der Baan: Dank u wel voorzitter. Dank u wel wethouder, voor het stuk. We hebben het met interesse gelezen en inderdaad een paar vragen. Een stuk met inderdaad zorgelijke toename van kosten. Maar ook we zagen bijvoorbeeld het aantal unieke cliënten in Rijswijk toenemen van negenhonderd naar zeventienhonderd. Bijna een verdubbeling in acht jaar. Is ook niet gek dat de kosten dan ook enorm gaan oplopen. En beetje de centrale vraag die we hadden was van, hoe zijn de

kosten nu? Welke knoppen kunnen we eigenlijk als gemeente nu draaien? We hebben de vier actielijnen kunnen lezen, maar daar zitten toch wel een aantal punten in waarvan we denken, het centrale punt daarin is, hoe krijg je nou eigenlijk grip op die kosten? Want we zien inderdaad een aantal actielijnen, maar daar zitten eigenlijk weinig cijfers bij. Van hoeveel gaat het dan ook besparen als we die acties zouden gaan nemen? Dus dat is een centrale vraag. Dat geldt eigenlijk voor de verschillende actielijnen. Dat eigenlijk de acties vrij dun lijken te zijn en dat is maar de vraag of je daarmee in controle gaat komen. De analyse is vrij uitgebreid geweest. Dank daarvoor. Maar dan vervolgens de vervolgstap van welke acties nemen we nu en wat levert dat vervolgens ook op? Dat lijkt nog te ontbreken. Dat staat er ook, dus wel welke jeugdhulp kunnen we nu verminderen? Dat is een vraag van ons. Staat ook, het inperken van de reikwijdte van de jeugdhulp of welke kosten per gestelde maatregel dan ook oplevert en dat is wat we nog niet gelezen hebben. Dat was eigenlijk de hoofdlijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was uw eerste termijn? Ja, perfect. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de PvdA. Mevrouw van Nunen gaat uw gang.

Mevrouw van Nunen: Voorzitter, dank. Ook wij maken ons zorgen over de toename van kosten. We hebben met elkaar eerder vastgesteld dat we gedrag niet willen problematiseren. Dat was een uitgangspunt. En de wethouder zelf wil dit stuk agenderen, dus ik ben net als de ChristenUnie ook erg benieuwd naar de visie van het college in casu. De wethouder hoe waar zij aan denkt in ombuigingen en ook in het kader van de H9 nu. Wat kunnen we als Rijswijk, gemeente Rijswijk en waar zijn we eigenlijk met handen gebonden ook aan de H9 regelingen en afspraken. Want we hebben hier natuurlijk heel vaak over gesproken, over kosten toename en eigenlijk komen we iedere keer bij hetzelfde uit, van het is een openeinderegeling en we moeten doen waarnaar gevraagd wordt in de praktijk en dan ineens blijken die kosten weer verder toegenomen te zijn. Dus ik ben eindelijk, of nu wel benieuwd ook naar de visie van het college hierop. Ombuigingen waar zitten die in? Ook in het kader van onze eigen uitgangspunten, niet problematiseren van gedrag. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw van Nunen. Geef ik graag het woord aan de fractie van Rijswijks Belang. Gaat uw gang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel voorzitter. Een flinke tegenvaller, zoals de wethouder al een mededeling had gedaan. Ik weet dat de wethouder en het ambtelijk apparaat ook al jaren enorm zich inzetten om de kosten te verminderen en ook de instroom te verminderen in de jeugdzorg. Toch wil het ons nog steeds niet zo lukken. Daar zijn we niet uniek in. Dat speelt natuurlijk landelijk en het zou mooi zijn als we vanuit het Rijk wat meer tegemoetkoming krijgen. Maar eind januari, begin februari heeft er nog een debat plaatsgevonden. Ziet er eerder uit dat daar bezuinigd gaat worden als dat er geld bijkomt. Dus het zou echt lokaal en in de H9 moeten gebeuren. Dat baart ons best zorgen. En als we als gemeente zorg willen blijven bieden aan de jongeren en ouders die dat echt nodig hebben en een grip houden op financiën, dan zullen we toch aan een aantal knoppen moeten draaien. Er ligt nu een actieplan voor, maar als we dat lezen, er lag al een actieplan voor. Het is nu een hernieuwde versie. We hebben ook de Kadernota jeugd en onderwijs en sociaal domein en ook daar waren ouders al primair verantwoordelijk, stond de eigen regie centraal, willen we meer inzetten op preventie en normalisering. Dus wij vragen ons wel af, hoe gaan we nu echt het verschil maken? En ik sluit dan ook aan bij de inbreng van de vorige sprekers. Rijswijks belang ziet in ieder geval nog twee knoppen om aan te draaien, naast de actielijnen die al uitstaan. Dat zijn ten eerste de overheidskosten. De kosten van de jeugdzorg zijn natuurlijk enorm gestegen, niet alleen door de toename in aantallen, maar ook door de kosteninflatie. Die overheidskosten moeten eigenlijk gewoon teruggedrongen worden en het geld die we voor zorg begroot hebben, zodat hij ook echt

naar zorg gaat. Enerzijds dat kunnen we dat doen daar vaak nee te zeggen. Dat is natuurlijk heel simpel, maar wel lastig. Daar hebben we een t-medewerker voor in huis gehaald en we vroegen ons af hoe gaat het met die t-medewerker, vordert dat een beetje? De eerste paar maanden dat de t-medewerker bezig was heeft dat wel wat opgeleverd, maar we zijn wel benieuwd hoe dat er nu voorstaat. Ja, ik denk dat de wethouder het al een beetje aan voelt komen. Ik ben natuurlijk ook altijd al een voorstander geweest van het uit de H10 en inmiddels zagen H9 stappen. Den Haag heeft dat gedaan en ik heb er toeval het laatst nog een stuk over gelezen en dat klinkt heel veelbelovend, maar ook daar zijn de euro's meevallers nog niet geïncasseerd. Ik weet dat de wethouder Den Haag ook nauwlettend in de gaten houdt. Ik denk dat we dat als raad ook moeten blijven willen doen. En mochten de resultaten daar nu echt meevallen, dat het echt financiële meevallers zijn, dan zou Rijswijks Belang graag nog een keer debat aangaan over het uittreden uit de H9 en het gewoon lokaal zelf gaan doen. En net als Den Haag, bijvoorbeeld met twee samenwerkingsverbanden te gaan werken in plaats van de honderddertig/honderdvijftig aanbieders waar we nu zaken mee doen. De tweede knop die we zien is het groepsgerichte interventie aanbieden op preventie gebied. We willen natuurlijk om instroming in specialistische zorg voorkomen, willen we meer inzetten op preventie. Volgens Rijswijks belang is dat een mooie ambitie. Maar goed de kosten gaan wel voor de baten uit en wij zouden dan niet een heel nieuw aanbod willen zien, maar eigenlijk de groepsgerichte interventies die we hebben vanuit het JGZ, dat aanbod vergroten en daar zijn de afgelopen twee jaar wel al stappen in gemaakt. Als je nu kijkt bij JGZ, dan heeft elke gemeente zo'n twee cursussen per jaar. Dus dat zijn achttien cursussen per jaar die gegeven worden. Wij zouden daar eigenlijk wel gewoon elk kwartaal in elke gemeente een cursus willen zien en ook dat de JGZ veel meer inzet op advies in plaats van het één op één coach van gezinnen en kinderen. Dus gewoon veel meer die adviesrol pakken en naar de groepsgerichte interventie toesturen. Volgens ons gaat dat kostenverlaging met zich meebrengen. Zoals al gezegd Rijswijks Belang vindt het gewoon een lastig dossier en ik weet dat de wethouder dat ook een lastig dossier vindt en toch hebben we met het actieplan wat nu in ieder geval voorligt nog niet de stellige overtuiging dat we die kosten gaan verlagen en denk ik ook dat we met de raad gewoon het debat aan moeten over waar we dan nee tegen willen gaan zeggen als die kostenverlaging zich niet laat zien.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koegler. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de VVD.

De heer Ezinga: Voorzitter, dank u wel. Ik ga het niet kort houden, dat zeg ik maar meteen even heel transparant. Voorzitter, we hebben vandaag een tweetal RIB's op de agenda staan die naar de mening van de Rijswijkse VVD een grote zorg voor onze gemeente meebrengen. Al geruime tijd vraagt de raad en de VVD specifiek om het verkrijgen van grip en controle op de kosten die worden gemaakt in de jeugdhulp en meermaals horen we daarbij dat de wettelijke verplichting die ons als gemeente is opgelegd en de daarmee samenhangende open regeling, het college met de handen achter de rug gebonden houdt. En dat is frustrerend om te moeten horen. Wij delen de zorgen rondom onze jongeren, de hulp die ze hebben behoeven en de moeite die ze hebben om een plek in onze samenleving te verkrijgen. En naar onze mening vraagt het de grootste aandacht. Niet alleen omdat het de kinderen, de jongeren als subgroep betreft, maar ook omdat we weten dat vroege zorgverlening op maat het risico op erger kwaad op een later moment kan voorkomen. We weten met een grotere efficiëntie in het budget voor sociaal domein dan voor alle groepen wat kunnen betekenen. Ten aanzien van het actieplan preventief jeugdbeleid hebben wij het volgende. Helaas moeten we nu al geruime tijd constateren dat disbalans in het jeugdhulpbeleid blijft voortbestaan. En het is daarom dat de Rijswijkse VVD ook met verbazing moet lezen dat de interventies ten behoeve van de jeugdhulp voor een groot deel niet uit evidence based methodiek bestaat en dat buiten het weinig rapporteren over cliënttevredenheid, wat iets anders is dan even evidence based effect en nauwelijks notie is van het meten van eenduidige doelen op het realiseren van die

beleidsdoelen. Ik meen de wethouder hier al eerder op te hebben aangesproken. Kan zij verklaren waarom deze inefficiëntie in monitoring plaatsvindt? Is de wethouder met ons eens, dat wij met deze interventies, die door de NJI niet als evidence based staan genoteerd water naar de zee dragen. Ik citeer 'van de eenenvijftig door radar onderzocht interventies zijn de acht opgenomen databank effectieve jeugd interventies van het NJI. Negen interventies staan weliswaar niet in de databank, maar lijken in grote mate op interventies die er wel een opgenomen staan. Van zeventien van de eenenvijftig interventies kunnen we dus aannemen dat aandacht is besteed aan het aantonen van effectiviteit. Het effect of resultaat van de interventie wordt soms wel ingeschat door de jeugdige of opvoeden te vragen naar de ervaring en tevredenheid met de interventie. Uit het onderzoek van Radar blijkt dat er weinig door onze partners wordt gerapporteerd over cliënttevredenheid en wanneer die tevredenheid wel is onderzocht, was het resultaat positief. Surprise. We kunnen als gemeente momenteel ook geen conclusies trekken over de bijdrage van de interventies aan de beleidsdoelen. We hebben als gemeente tot nu toe geen eenduidigheid in na te streven doelen indicatoren richting onze partners. De beleidsmedewerkers toetsen wel of de interventies waar zij subsidie aan verstrekken aansluiten op de beleidskaders, maar er worden geen eenduidige doelen en/of maatschappelijke effecten gemonitord', citaat sluit. Overigens zegt u vijf regels later 'indien we met preventieve interventies onze doelen bereiken, dan heeft dat ook een positieve weerslag op de kosten effectiviteit.' Over welke doelen heeft u het dan? Er is toch geen eenduidigheid over. Ten aanzien van het onderzoeksrapport grip en sturing op de jeugdzorg ben ik net als zoals u en de rest van de raad verbaasd op de grote kort cyclische extra stijging van de jeugdhulp kosten. Kan de wethouder verklaren waarom tussen Q3 van 2023 en Q1 van 2024 opeens die extra 2 miljoen aan tekorten worden bevonden? In uw rapport geeft u treffend aan dat invloedsferen van de gemeente beperkt worden naar mate de kosten voor de specifiek jeugdhulp en de daaraan verbonden complexiteit groter worden. Oftewel laagdrempelig, nulde -en eerstelijns jeugdhulp is waar de gemeente het meest op kan sturen. Hierop verwijs ik naar het eerder gesproken gedeelte van mij in de deze termijn en vraag ik de wethouder of ze het met mij eens is dat we dit gedeelte dan ook zo inrichten dat a, resultaat gemonitord wordt en b, het effect van de interventie kan worden bepaald. En dan wil ik graag overgaan tot de hoe vraag, niet hoe is het zo gekomen? Want dat heb ik al gevraagd. Maar hoe gaan we hier een draai in de goede richting aangeven? En dan ga ik mee in uw opmerking dat wij genooddaakt zijn strak te gaan sturen op beleidsuitvoering in het domein. Ik citeer wederom uit uw RIB 'zonder extra financiering vanuit het Rijk zullen we gedwongen zijn om strengere keuze te maken en duidelijke kaders stellen in het Kadernota'. Ik voorzie, zoals mijn eerdere spreken ze op dit moment niet een extra impuls van het rijk en in het wel zou zijn, dan blijven we blijven plakken op natte wonden en die blijven niet plakken. Daarom zou ik willen vragen hoe de wethouder kijkt tegen het herzien van de gelden binnen het sociale domein. Is het met ons eens dat wij onze eigen financiële broek moeten ophouden door eens binnen de jeugdhulp portefeuille enerzijds en sociaal domein breed, anderzijds een stevige herijking van de middelen moeten hanteren. Immers, het mag niet zo zijn dat we vanuit andere begrotingsposten gaten gaan vullen en daarmee het hele begroting stelsel ondermijnen door een verkeerde beleidskeuze. Kan de wethouder hier een toezegging op doen. Tenslotte wil ik wijzen op uw laatste paragraaf in uw rapport. Daarin kondigt een aantal maatregelen aan. Ik citeer 'de maatregelen waarmee wij door hervormingsagenda deze besparingen tracht te realiseren, zijn divers. De belangrijkste zijn inperken van de reikwijdte van jeugdhulp. Hiermee wordt onder andere een rem gezet op de lichtste vorm van jeugd, op de midden van normaliseren, inzet van eigen kracht en verantwoordelijkheid. Deze maatregel zou landelijk garant moeten staan voor negen procent van de besparingen die haalbaar zijn geacht en eenenzeventig van de onzekere besparingen'. De overige twee laat ik even achterwege, want ik sluit mijn citaat hierbij. U geeft in de eerste maatregel aan dat u een rem wilt zetten op de lichtste vorm van jeugdhulp waarbij we moeten gaan normaliseren en dat moeten

ambiëren. Maar hoeverre kunnen we het normaliseren als ambitie door meten in termen van effect. Hoe ziet u die controlerende taak op dit specifieke beleid voor ogen. Tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ezinga. Geef ik graag het woord aan de fractie D66. Gaat uw gang.

De heer Veerman: Dank u wel voorzitter. Wij hebben de stukken ook met belangstelling gelezen en toch ook wel een beetje geschrokken inderdaad van de cijfers die boven water zijn gekomen. Vorig jaar oktober volgens mij was het drieënhalf miljoen, nu twee miljoen in januari. Wat ik altijd verrassend vind, dat de gemeente iedere keer zo verrast is over die totale kosten die zo na-ebben zeg maar in het seizoen. Het lijkt wel of wij hier in Rijswijk onze monitoring misschien ook niet goed op orde hebben. Als we uitgaan op de beschikking die we jaarlijks afgeven, zouden we in januari moeten weten welke kosten we over het hele jaar maken. Dan kan je natuurlijk tegenvallers hebben van woningaanpassing, of zo die in juli plaatsvinden en waar je de factuur pas later krijgt. Maar het lijkt wel of wij na-ebben, omdat wij de facturen pas optellen en de late facturen pas in januari, februari nog binnen gaan krijgen die van het afgelopen jaar nog niet door de aanbieders zijn ingediend. Dat is natuurlijk wel een schrikbarend feit dat we op die basis, op basis van facturen onze monitor op de hoogte houden. Daar zouden we dan ook veranderingen moeten aanbrengen, want dat is wel inderdaad ook een beetje... Iedere keer verast worden is natuurlijk gewoon niet leuk. Kijk dat we meer geld kwijt zijn is vervelend. Maar dat je daar ook iedere keer nog verrast wordt in het nieuwe jaar dat is eigenlijk niet de bedoeling volgens mij. Want dan kan je gewoon niet meer sturen. Ook niet als raad, want dan is het jaar afgesloten. We hebben een aantal keer natuurlijk hierover gesproken en als we kijken naar deze nota dan zie ik ook een aantal zaken waar ik van zeg, daar zie ik echt aanknopingspunt. Ik heb een aantal technische vragen, die ga ik gewoon met u delen, want dat wordt te technisch en misschien heeft u daar ook het antwoord niet op, maar als ik zie waar we wel in zouden kunnen sturen, dan is een aantal dingen die al eerder genoemd heeft en die zijn ook vanavond al voorbijgekomen en daar hebben het al hierover gehad. Als ik kijk naar de normalisering van de burgers betrekken bij wat zij zelf zouden kunnen doen, zijn wij natuurlijk een warm voorstander van en ik zie u dan ook in binnenlands bestuur staan. Alleen vraag ik me dan wel af dan pakt u daar wel de communicatie. Maar in alle Rijswijkse blaadjes heb ik er nog niks van gezien. Dus dat vind ik dan wel weer jammer. Ik denk laten we dan gelijk doorpakken. Dat zei vorige keer ook al, maar op communicatief gebied naar de burgers toe hebben we daar nog niet zo heel veel in gedaan en dat wordt wel tijd, denk ik. Dus ik hoop dat we dat nu die stap wel gaan maken. Ik zie ook een aantal zaken waar ik van denk, daar gaan we de oorlog niet mee winnen. De WLZ zelf ook wachtlijsten en overgang is misschien soms mogelijk en soms ook helemaal niet want, dat gaat ook steeds moeilijker worden. Ik weet niet of we daarna het verschil in gaan maken. En we zijn ook aan het sturen, merk ik, vaak op zaken waar we ook geen grip op hebben, waar we wel grip op moeten zien te vinden. Ons wijkteam, ik denk dat die best wel weten sturen op zaken waar ze denkt dat we ook invloed kunnen uitoefenen, waar we ook geld op kunnen besparen. Maar als je kijkt bij heel veel gemeentes dat veertig tot zestig procent door de huisartsen zeg maar wordt geïndiceerd en waar beschikking op wordt uit gegeven is het misschien goed om te kijken hoe kunnen we daar meer invloed op uitoefenen? Daar zijn we natuurlijk ook mee begonnen en we zien ook resultaat. Dus ik denk dat dat een van de innovaties is die echt nut hebben en laten we daar ook in doorpakken. Wat ik ook mis in deze nota en ook aan de andere nota om preventief op te treden is dat wij samen met het servicebureau hebben we een hervormingsagenda en daar gaan best wel behoorlijke bedragen in om te voorkomen dat we in 2026 met zijn allen het ravijn in zakken, zoals ze het allemaal zo mooi noemen. Daar zit heel veel middelen in. Wat ik weinig merk is dat er wat het servicebureau voor onze hele regio gaat uitvoeren, daar zie ik weinig in terug van wat het voor ons als Rijswijk zou kunnen betekenen. Er zijn middelen die we kunnen inzetten, die zij kunnen inzetten voor ons en ik zou graag

zien dat daar meer verband wordt getrokken tussen die twee. Wat zijn de oplossingen die de hervormingsagenda vanuit servicebureau kunnen bieden? Zodat wij minder aan bepaalde knoppen hoeven te draaien en daar hebben zij invloed op dus ik denk ook dat zij aan de gang kunnen gaan. Nou weet ik wel dat die regio visie nog uitontwikkeld moet worden en dat we eigenlijk pas dit jaar eigenlijk daar de uitwerking van gaan zien vanuit het servicebureau met regio die het moet gaan uitvoeren. Ik hoor ook zeggen over het aanbiedersniveau, lees ik terug over een prima rapport van een Ernest & Young. Dat aanbiedersniveau, ik denk zeker dat je daar kansen kan maken. Aan de ene kant hoor ik van ja we moeten minder aanbieders hebben. Ik vraag me dat af waar we wel moeten gaan sturen is hoe we die de rechtmatigheid en doelmatigheid, hoe we daar beter controle op kunnen krijgen. Want als er inderdaad regelmatig iets aan de hand is dat we gelden verdwijnen en dat we daar geen grip op hebben, dan is dat wel heel slecht en dan moeten we die aanbieders gewoon ook gewoon niet meer inzetten en dat is binnen open house überhaupt mogelijk. Kijk, we kunnen heel veel aanbieders hebben, maar we hoeven natuurlijk niet alle aanbieders die er zijn ook iets te gunnen. Ze voldoen misschien wel aan de eisen, maar dat betekent niet dat we ook al die aanbieder van werk moet voorzien. Dus wat dat betreft heb kunnen we ook op die manier sturen door gewoon geen werk te geven en dan selecteren ze zichzelf uit. Actieplan jeugd preventie, daar heb ik al een aantal dingen over gezegd hoe we daarmee om zouden kunnen gaan. Vooral die hervormingsagenda, het wordt straks een herhaling van zetten. Dat zou ook jammer zijn. Iets wat ook ingezet is, wat wij een aantal keren hebben al genoemd is de regiovisie jeugdhulp Haaglanden die ook in een programma noemt, hun uitvoeringsprogramma wat ze over het uitvoerprogramma, dat zij het hebben over wat de inzet is van het richtinggevend kader. Daar hebben we al een keer eerder op geagendeerd. Tot nu toe hebben we eigenlijk nog echt niet gezien wat het nu heeft opgeleverd. Heeft dat effecten? Moeten we daarmee doorgaan of is het juiste moment op stop om andere interventie in te zetten? Dit is mijn eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Veerman. Geef ik graag het woord aan de fractie van CDA Rijswijk. Dan heeft u ook gelijk gelegenheid om de vragen die eigenlijk naar het vragenuur zouden zijn gegaan toch bij dit agendapunten gelijk te stellen. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Voor wat betreft de vragen, die zijn heel keurig beantwoord. Heel snel ook. Waarvoor dank aan de wethouder. Maar zoals het altijd gaat, krijg je antwoord op je vragen, dan leidt het weer tot nieuwe vragen. En die heb ik dan ook. Ik heb bij de voorbereiding van dit agendapunt heb ik al de stukken over de jeugdhulp uit het recente verleden nogmaals doorgelezen, om niet situatie te raken dat ik dingen zei die al waren besproken eerder. En ik moet zeggen, ik ben toch nog steeds wel helemaal het zicht op dit moeilijke vraagstuk kwijt. Wat ik heb gelezen is dat de oorzaak voor de kostenstijging met name is dat de zorg verschuift naar zwaardere vormen. En dat is een Nederlandse trend voor verblijf en behandeling, heb ik gelezen. Ik heb ook gelezen dat de gemiddelde kosten voor de jeugdige in de jeugdzorg hoger zijn geworden, dat er meer jeugdige zijn met jeugdzorg en dat het aantal jeugdigen is toegenomen, dat tarieven zijn gestegen en dat door indexatie ook nog eens de kosten zijn gestegen. Dat is gewoon, zijn er gewoon heel veel oorzaken. Hoe pak je dat nou aan? Dat is dat is een enorm vraagstuk. Mijn eerste punt, vraag nog aan de wethouder is hoe reguleer je nou goed die toegang naar de jeugdhulp, want het lijkt er toch op dat, dat niet helemaal duidelijk is waar dat nou wel en waar dat nou niet voor is. En uiteindelijk helpt dat de jeugdige niet, want toch wel moet voorop staan dat het heel belangrijk is om jeugdhulp te geven aan de kinderen die dat echt nodig hebben. Mijn volgende vraag is of die zeventien, komma vier miljoen kosten of dat inclusief of exclusief de vijf miljoen overschrijding is. En dan heb ik als vraag, enkele maanden geleden was het nog drie, komma drie miljoen. Hoe kan het nou ineens vijf miljoen overschrijding zijn en kan de wethouder ook iets zeggen over de veroorzaking van die verhoging na de verhoging. Als ik de antwoorden op onze vraag van het CDA goed begrepen

heb zou Rijswijk ook over willen gaan op populatie bekostiging. Graag een reactie van de wethouder daarop. Den Haag heeft dat wel gedaan voor zover ik heb begrepen. En wat ik ontzettend interessant vind, hoe kan de stijging van het aantal jongeren in Rijswijk worden verklaard? Is dat op een of andere manier beïnvloedbaar? Dat waren voor nu mijn vragen en eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van GroenLinks. Gaat uw gang.

De heer Smith: Dank voorzitter. Natuurlijk zijn wij ook geschrokken, is GroenLinks ook geschrokken inhoudelijk en financieel natuurlijk. Maar dank aan de wethouder voor dit actieplan. GroenLinks vindt het wel geruststellend om te lezen dat de intentie van deze kosten terugdringen, de hervorming het behouden of vergroten van kwaliteit is. En dat vonden we wel een hele mooie zin die daar even in de inleiding staat. Ook is het goed dat dit actieplan preventie een uitwerking is van de derde actielijn van het onderzoeksrapport. Voorzitter, staat u mij toe om mijn vraag over beide stukken in één keer te stellen?

De voorzitter: Heel graag kort en bondig, daar zijn we gek op.

De heer Smith: Kijk ik sla er meteen één over. Vraag twee dus al. Bestaat er via het onderzoek of al bij de gemeente beschikbare data een overzicht waarin te zien is in welke leeftijdsgroepen op welke wijze een beroep doen op de jeugdzorg. Wellicht kunnen er dan nog specifieke preventieve maatregelen genomen worden. Dus per casus, per leeftijd. Vraag drie, het argument dat een groeiende stad meer problemen en hogere kosten in de jeugdzorg oplevert lijkt ons allemaal logisch, maar heeft zo'n doorgroei ook positieve gevolgen als we na zestigduizend waar we bijna zitten zeventigduizend/achtduizend inwoners krijgen we daar van het Rijk, ik weet het niet, ook financiële toezeggingen op? Vraag vier sla ik ook even over. Vraag vijf, in het rapport wordt gesproken over het doorzetten van bijzonder onderwijs, dit is wel erg technisch, maar ik neem aan dat hier speciaal onderwijs mee wordt bedoeld. Ik denk niet dat bijzonder onderwijs hier iets met dit rapport te maken heeft. Zes, wat is in Rijswijk de stand van zaken betreft de wachtlijsten voor dagbehandeling. Op bladzijde acht is dat. Het wegwerken van wachtlijsten natuurlijk een heel mooi streven, maar het kost ook veel geld. Hoe meer plaatsingen. Hoe duurder je uit bent. En er zijn zelfs verhalen dat er wachtlijsten in stand worden gehouden om te voorkomen dat dat niks extra's kost. Zijn de wachtlijsten hier groeiend of kunnen er juist meer jeugdige geplaatst worden? En over de ambulante begeleiding op school, daar schrokken we ook een beetje van. Zoals wij het lezen, is die in één jaar gestegen met vijftig procent en daar staat een getal achter van negentig duizend euro. Over welke onderwijsvorm hebben we het? Zijn dit basisscholen, voortzet onderwijs, LBO? Wat is hier de oorzaak van? Nou ga ik me met mijn laatste vraag al een beetje op glad ijs begeven. Maar de voorgenomen acties gaan geld kosten. Investerings in preventie zie je pas op lange termijn terug, juist omdat er veel externe factoren oorzaak van dit probleem zijn en de financiële toekomst niet rooskleurig is. Dan vraagt het lef om met dit plan aan de slag te gaan en dat toont de wethouder met de voorgenomen acties, maar met deze openeinderegeling is het nauwelijks mogelijk om dit actieplan dekkend te houden. En daarom wil ik een kort fragment uit het groeifonds lezen. Citaat: 'Door slimmer te werken kunnen we dingen anders aanpakken, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdhulp en WMO. We geven ruimte om het beleid van de jeugdhulp en WMO te vernieuwen. Door dingen anders te organiseren, kunnen we op langere termijn onze doelen en goedkopere manier halen. Ook innovatie draagt bij aan meer vertrouwen in de overheid'. Groeiproject innovatiefonds en actieplan jeugd. Met andere woorden kan daar onder door de raad eerder vastgestelde voorwaarden een beroep op het groeifonds worden gedaan op het moment dat er geen financiële middelen meer zijn om deze ingeslagen weg voort te zetten? Ik ga dus geen beroep doen op het groeifonds om gaten te dichten, maar wel om eventuele preventieve acties te kunnen garanderen en door te zetten. Dit voor het eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, meneer Smith. Dan geef ik graag het woord aan de fractie Beter voor Rijswijk. Gaat uw gang.

Mevrouw Prenger: Dank u wel voorzitter. Ik wil eerst wethouder Bentvelzen, dat ik het heel erg top vind van haar dat ze hier toch zit. Het had natuurlijk ook een maand later op de agenda kunnen staan, dus chapeau hiervoor. Ik ben als laatste, dus bijna alle vragen zijn al gesteld. Nee één na laatste, ik heb nog een collega. Alle vragen die ik wilde stellen zijn eigenlijk al gesteld. Het enige wat ik nu wil zeggen, is dat ik zojuist een persbericht heb gelezen dat de formatie een doorbraak heeft en dat ik hoop dat uit die formatie een regering komt die een keigoede minister aflevert die dit hoofdpijndossier, hoofdpijnvraagstuk ijzer met handen gaat breken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Prenger. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Jansen-Dirkx van Wij. Rijswijk. Gaat uw gang.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel. Last but not least zeggen we dan. Ik heb er inderdaad al heel veel gehoord en ik kan daarmee ook gelukkig wat vragen schrappen. Ik heb er inderdaad al wat tussenuit gevist. Interessant ook hoe de diverse partijen kijken er naar. En ja, het mag natuurlijk geen verrassing zijn ook Wij. Rijswijk maakt zich ernstig zorgen over het feit dat we wederom hier een gesprek moeten voeren over een gillend tekort wat we nu weer moeten gaan, uit onze zak moeten gaan betalen lijkt het wel. We vragen ons daarbij wel af waarom werkten het actieplan in 2022 wel en in 2023 niet. Het heeft zo goed gewerkt. We hadden een besparing van bijna een miljoen. Dat was echt een feestje waard. Wat ons nu verder opvalt in die Rib over de jeugdzorgkosten is één belangrijk onderwerp en dat is het verwijzen naar de huisarts. Daar hebben we het volgens mij, nou ik ben nu zes jaar actief binnen de politiek, volgens mij hebben het zes jaar daarover en ik vraag me af hoe de gesprekken verlopen met de huisartsen. Of ze zich echt bewust zijn hoeveel ze dus met hun doorverwijzingen drukken op onze kosten en of ze bekend zijn, voldoende bekend zijn met het preventief aanbod wat we hebben. Dan zien we ook Wij. Rijswijk nog wat kansen en er zit geen onbekende voor u bij, namelijk de administratieve last. Tijd is geld en we zeggen het nog maar eens, veertig procent van het werk van een zorg professioneel is administratie. Kunnen we hier wat aan doen? Het andere punt wat we graag nog onder de aandacht willen brengen is integrale aanpak en ik wijs u graag ook als raad op het volgende boek: de doorbraak methode. Leuk leesvoer. Ik weet dat de wethouder armoedebestrijding er ook bekend mee is. Ik heb het temminste in zijn kamer in ieder geval zien liggen. Heel fijn. Ik hoor zojuist dat de wethouder hem ook heeft. Dan heeft u mijn vraag al beantwoord, bent u ermee bekend? Mijn vraag is daar wel ook nog bij, ziet zij ook kansen om met deze methode binnen het sociaal domein stappen te zetten en misschien helpt dat ook in de beantwoording naar de vraag van de VVD. Dan nog het preventief jeugdbeleid. Wij denkt dat hier nog een wereld te winnen is, maar daar hebben we nog wel een paar korte vragen over. Weten we eigenlijk wel voldoende waar er behoefte aan is bij de Rijswijkse jongeren, met name die tussen de dertien en achttien jaar en hoe doet de gemeente dit, hoe weten ze dat wat de behoefte zijn en welke kansen ziet de wethouder om het aanbod nog meer te laten aansluiten op de behoeftes van deze jongeren? En welke stappen ondernemen onze ketenpartners op dat gebied? En dan heb ik nog een andere insteek hierin, culturele diversiteit. Zijn we als gemeente en ketenpartners er ons voldoende van bewust dat het aanbieden van hulp en de vorm ervan, van de hulp, effectiever kan zijn als er meer diversiteit is. We noemen het dan ook wel maatwerk op culturele achtergrond en hoe gaat de gemeente daarmee om en haar ketenpartners? Dan heb ik nog een laatste obol, namelijk naast het servicebureau hebben we ook het bureau programmabureau en ik zat afgelopen vrijdag met een aantal dames uit de regio, wat betreft jeugdzorg te praten daarover en wij kwamen tot de conclusie dat er twee pogingen zijn ondernomen om een regionale bijeenkomst te organiseren, maar daarna is het akelig stil gebleven bij hun. Wat is er gaande en welke rol spelen ze eigenlijk in ons

regionaal beleid op jeugdzorg en wat zouden ze daarin kunnen betekenen als het gaat om besparingen? Dat was mijn eerste termijn. Dank wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Jansen-Dirkx. En ook bedankt voor de boek aanbevelingen. Wij rennen morgen allemaal naar de boekhandel. Geef ik hierbij graag het woord aan wethouder Bentvelzen. Gaat uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank en u doet dat best leuk dat voorzitten eigenlijk, u houdt het luchtig want het is helemaal geen luchtig onderwerp en om maar meteen met de deur in huis te vallen. Want er waren wat partijen die vroegen volgens mij, waarom nu? Waarom ik deze brief nu geagendeerd heb en dat heeft eigenlijk gewoon te maken met simpelweg collegialiteit en fatsoen. Dat heeft te maken met het feit dat ik 29 maart zelf even tijdelijk met verlof mag om een kind een goede start te geven, hoop ik in ieder geval en het niet over wilde laten direct aan de eerstvolgende vergadering aan mijn collega Van Damme die dan voor de leeuwen wordt gegooid. Voor mijn gevoel in ieder geval. Dus dat gezegd hebbende vond ik het fatsoenlijk vanuit mezelf en nodig om met jullie dit gesprek op dit moment aan te gaan. Dus dank ook voor jullie goedkeuring op de agenda vanavond, want het gaat tenslotte niet om een voorstel of iets dergelijks. Het gaat gewoon, ja gewoon, om een raadsinformatiebrief waarin ik jullie probeer zo goed en kwaad als ik kan mee te nemen in hetgeen wat er nu ligt. En er zijn veel vragen gesteld van hé hoe kan dat nou wethouder, je begint eerst te kletsen over drie, komma drie miljoen tekort en vervolgens is het vijf miljoen tekort. En wat zijn we nog in godsnaam met elkaar aan doen? Dat heeft te maken met het feit dat de tijd dat aanbieders mogen declareren, wel hebben ingekort, aanzienlijk hebben ingekort. Want het waren een paar, waar een paar jaar dat mochten indienen. Dat is teruggebracht naar een half jaar. Maar dat betekent wel dat je ook als jij in december nog hulp krijgt, dat jij niet weet hoe die rekening er dan vervolgens uit komt te zien. Dus dan krijg je Q1 soms zelfs Q2. Het is voor mij ook een waarschuwing geweest. Ik heb niet gezegd het is exact vijf miljoen. Ik heb hem iets breder genomen dan dat die hopelijk daadwerkelijk uitvalt, maar ik heb een winstwaarschuwing gericht op de komende jaarrekening afsluiting 2023, omdat ik dat nu uit mijn eigen mond kan laten vallen. En dat is mijn mededeling geweest in de vorige vergaderingen. Er zijn er meerdere fracties die hebben gevraagd, ja maar wethouder, aan welke knoppen kunnen we nou eigenlijk draaien? Hoe krijgen we nou grip op de kosten? Nou, ik doe het al een paar jaar, ik zie om mij heen in heel veel gemeente wethouders sneuvelen op dit dossier. En ik kan je vertellen dat er niks demotiverender is of rustgevender is dan de dossiers jeugdzorg. Desondanks zie ik gelukkig en dat houdt mij ook, dat geeft mij nog houvast, de mensen in ieder geval hier binnen de gemeente Rijswijk, maar ook voor ons bij het servicebureau en ook de mensen die in de uitvoering zitten, die deze kinderen dag in dag uit helpen. Die dat met zoveel passie doen dat je met elkaar op welke manier dan ook toch altijd probeert een weg te vinden en het gesprek weer opnieuw aan te gaan om op welke mogelijke wijze we grip kunnen krijgen. Dat is een vraag die al een paar jaar boven mijn hoofd had hangt, maar binnen meerdere raden besproken wordt. Want aan welke knoppen kunnen we draaien, dat zijn er niet zo heel veel mijnheer van der Baan, heel eerlijk gezegd. U heeft als het goed is het grafiekje gezien of de afbeelding die ik expliciet heb laten opnemen in het onderzoeksrapport grip op de kosten om jullie te laten inzien waar je überhaupt grip op hebt. En het is heel erg leuk dat Den Haag populatie bekostiging gaat doen op hun ambulante jeugdhulp. Maar dat is het topje van de ijsberg, want ook Den Haag werkt nog steeds in de regio samen met mij en al die andere gemeenten om kinderen die in de specialistische jeugdzorg te voorzien van de zorg die zij moeten krijgen. Dus ook ik hou het nou lettend in de gaten, mevrouw Koegler refereerde er al aan. Dat zeg ik vanaf de dag dat zij naar buiten zijn getreden met dit fenomeen. Ik wens mijn collega in Den Haag ook altijd alle succes hiermee. En wellicht is er wel een lichtpuntje strakjes uit Den Haag te noemen op de manier waarop zij dat doen in de ambulante hulpverlening. Tegelijkertijd is dat voor hen ook die vijf tot tien procent. En alles wat daaronder of

daarboven zit, is maar net hoe je die grafiek bekijkt, hebben zij geen invloed op, want het is ook voor Den Haag nog steeds specialistische jeugdhulp.

Mevrouw van Schie: Mag ik een vraag stellen mijnheer de voorzitter?

De voorzitter: U wilt mij een vraag stellen of de wethouder?

Mevrouw Van Schie: Nee, de wethouder.

De voorzitter: Ja zeker, gaat uw gang.

Mevrouw van Schie: Die andere jeugdzorg waar u over, mevrouw de wethouder. Op welke basis wordt die dan gefinancierd? Even voor mijn duidelijkheid. Want u hebt gezegd, de populatie bekostiging.

Mevrouw Bentvelzen: Het gaat niet om wijze van financieren. De rekening komt gewoon bij de gemeente te liggen. Als jij, als je een kind hebt die een ticket heeft tot aan tot aan de jeugdhulp, dan moeten wij die rekening betalen. Die wordt bij ons ingediend. Alleen de vraag is, is het ambulante jeugdhulp vanuit het jeugdteam of vanuit jeugd preventie of vanuit de dingen die je vanuit je eigen toegang kunt doen als gemeente, of is het specialistischer, dus de gecertificeerde instellingen? De kinderen die in de psychiatrie zitten, die in de jeugd plus zitten, die in de lhub zitten, die in de Schakenbos zitten, dat zijn de kinderen waar we het over hebben. Dagbehandelingen, GGZ, verslavingszorg.

Mevrouw de Schie: Maar hoe heet dat dan? Dat is dan misschien de wijze van contracteren?

Mevrouw Bentvelzen: Ja, dat gaat wel heel ver voor nu denk ik. Ik wil daar best een gesprek met u over voeren met ambtelijke ondersteuning daarbij. Maar ik denk dat het we nu vandaag moeten hebben over de raadsinformatiebrieven die hier nu voor liggen. Als u dat goed vindt.

De voorzitter: Als jullie dan samen onderling eventueel een date plannen. Dan kunt u daar rustig verder over praten.

Mevrouw Bentvelzen: Een denktank is altijd goed. Daarin slaat mevrouw van Schie misschien wel de spijker op zijn kop. Want ik wilde toch vanavond ook een gebruikmaken van de mogelijkheid om toch even aan te geven dat ik merk dat daar een kennis en een niveauverschil is in de raad. En dat is logisch. Dat is ook niet meer dan normaal. We hebben een wisseling gehad van de wacht en dit dossier is echt aller- aller moeilijkste dossier die ik kan bedenken om überhaupt de materie te begrijpen van de jeugdhulp toegang jeugdhulp Plus. Het slingert om je oren, een miljoenen vliegen om je oren heen. Maar ook de verschillende termen. En wat hadden wij hiervoor? In Rijswijk hadden wij een sociaal domein werkgroep en daar hebben we nu een soort afsplitsing van, want we hebben nu een werkgroep huiselijk geweld. Prima. Superblij mee, maar ik baal er wel heel erg van dat we die werkgroep sociaal domein niet meer hebben. Want dat was het moment dat we toch wat vaker elkaar qua politiek op een bepaalde vlieghoogte konden brengen. Kennis en zaken met elkaar konden delen. Dat gezegd hebben is dat misschien een stof tot nadenken voor de raad achteraf. Voorzitter, ik ben het met Rijswijks Belang eens. We praten veel over primaire verantwoordelijkheid van ouders en ik vind daar ook echt oprecht wat van. Laatst zag ik nog op het nieuws iets over, als ouders niet kunnen opvoeden of als kinderen crimineel gedrag vertonen dat we dan maar dingen moesten doen in het kader van opvoeden dat ik dacht, ja tuurlijk dat zullen sommige mensen in mijn raad ook vinden, maar zo simpel is het niet. U vraagt vordert het met de t-medewerker. Het vordert in die mate dat we in het begin van het jaar heel veel plezier daarvan hebben gehad, dat we een moment hebben gehad van stagnatie, capaciteitsprobleem. Die is weer op volle kracht, dus we

merken zeker dat die toegang medewerker er is. Omdat zij, de desbetreffende persoon, echt over de schouder meekijkt. Echt heel streng is op waarom iemand dan wel of geen diagnose krijgt, mogelijkheid krijgt om zorg aan te vragen. U refereert aan de groepsgerichte preventie vanuit onder andere de JGZ. Laat de JGZ ook kampen met problemen rondom personeel weet ik, maar desondanks is dat natuurlijk wel één van de actielijnen die ook genoemd wordt, zeker op het preventie stuk, dat we heel graag zien dat we van individueel naar collectief gaan. En we hoeven niet ouders een opvoedcursus één op één te geven. Dat kunnen we ook in het collectief doen, want misschien leer je zelfs wel wat van de één of van de ander. Goed, noem eens wat op social mediatraining voor ouders hè? Hoe ga ik om met mijn kind en internet. Dat hoeft je niet één op één te doen, dat kan je gewoon als collectief doen en daar zitten zeker wel dingen in die we moeten gaan uitlopen met elkaar. Voorzitter, er zijn heel veel vragen gesteld door GroenLinks, onder andere en het CDA. Overigens ook een dank daarvoor omdat op schrift te doen. Ten eerste makkelijker voor mij, want dan kan ik een goed beantwoorden, tenminste dat hoop ik dan. Ten tweede kan ik dat dan ook even toetsen bij ambtelijke organisatie en het servicebureau in dit geval zelfs. Dus ook dank aan een ieder die daar vandaag weer mee aan de slag is geweest. Voorzitter, er is gevraagd door GroenLinks of via het onderzoek gemeente beschikbare data en overzicht bestaat leeftijdsgroepen. We kunnen inderdaad zien met data welke jeugdhulpproducten we inzetten per leeftijdsgroep. Dat geeft ons wel een indicatie, maar dat geeft nog steeds geen specifieke informatie als het gaat om welke ondersteuningsvragen liggen daar dan aan ten grondslag? Begeleiding in de jeugd GGZ is bijvoorbeeld heel erg breed, want dat kan echt voor allerlei verschillende mentale problemen worden ingezet en informatie over ondersteuningsvragen hebben we alleen voor de jeugdige waarvoor een aanvraag wordt beoordeeld door ons eigen jeugdteam. Voorzitter, GroenLinks heeft mij ook gevraagd is het een argument dat een groeiende stad meer problemen, hogere kosten oplevert, heeft de groei grens ook nog positieve gevolgen? De groei van het aantal inwoners heeft positieve gevolgen voor de inkomsten van de gemeente. Want hoeveel meer inwoners, hoe meer geld. Maar ook adressen dichtheid is een objectief verdeelmodel. En een verdeelmodel van jeugdhulpmiddelen en een variabele die in geld wordt uitgedrukt. En Rijswijk is nu zeer sterk stedelijk. Zo worden wij gezien vanuit alle monitoren, maar vooral door het CBS. En een andere belangrijke variabele in de verdeling van de jeugdhulpmiddelen is het aantal gezinnen met lage inkomens. Daar staat tegenover dat de inkomsten dan toenemen, omdat er ook een stijging van de verwachte kosten bijkomen. De kosten zullen waarschijnlijk hoger zijn dan de extra middelen die we ontvangen vanuit de groei. Ik hoop dat u daarmee begrijpt wat ik zeg. Nee, dus de kosten zullen waarschijnlijk hoger zijn, dus de kosten die wij maken, zijn waarschijnlijk hoger van de extra middelen die we ontvangen vanuit de groei. En daar worden ook vragen over gesteld. Ik meen door het CDA. Hoe dat nou kan met die stijging van de jeugdige want ja wij zijn de afgelopen jaren van vier procent met eenenveertig procent toegenomen in Rijswijk. Dat is dat we nieuwbouwwijken bouwen, dus ik heb toevallig nog wel zelf uitvragen staan. Zelf proactief. Rijswijk buiten nieuwe woonwijk, veel gezinnen. Ik heb wel uitgevraagd hoeveel kinderen hebben daar een jeugdzorg bijvoorbeeld. Ik heb geen idee hoeveel dat dan exact is, maar dat kunnen we wel nakijken dus dat wordt momenteel nog uitgelopen. Voorzitter dan is mij gevraagd door GroenLinks.

Mevrouw van Schie: Nog even een vraagje. Krijgen wij die gegevens dan ook? U doet een uitvraag en krijgen wij die gegevens dan ook?

Mevrouw Bentvelzen: Ik wil u die gegevens prima geven, dat is geen enkel probleem. Ik vraag me af wat u daar vervolgens mee wil. Want we kunnen moeilijk zeggen, dan moeten kinderen verhuizen of bijvoorbeeld nou ja goed dat is opgelost, allemaal verhuispremie.

De voorzitter: In het kader van de vergrijzing gewoon alle kinderen...

Mevrouw Bentvelzen: Maar dat is dus niet meer aan de hand. Doordat we dus zo gestegen zijn kun je grijswijken, daar is geen sprake meer van kan je vertellen. Dus we moeten echt af van dat imago, want het is echt cijfermatig is dat echt niet meer zo. Voorzitter, in het rapport wordt gesproken bijzonder onderwijs. Dat is inderdaad speciaal onderwijs, mijnheer Smith. Wat is in Rijswijk de stand van zaken betreft de wachtlijsten dagbehandeling? Die gegevens die heb ik niet, die kan ik wel navragen, maar dat heb ik niet. U stuurde vanmorgen mij die vraag en die heb ik niet binnen een paar uur boven tafel. Voorzitter ambulante begeleiding op school is in een jaar gestegen met vijftig procent. In welke onderwijsvorm komt dat het meeste voor? Is dat dan basisonderwijs, voortgezet onderwijs. En het gaat hier om jeugdige in het basisonderwijs. Oorzaak is niet nader onderzocht. Het zou kunnen zijn dat het richtinggevend kader nog niet beschikbaar was. Maar het zou ook kunnen zijn dat er een toename op dit product is, omdat er voorheen nog een veel duurder product tegenover stond en dat was begeleiding zwaar, zoals ze dat dan noemen. Die werd ook veel ingezet voor kinderen en begeleiding in het onderwijs. Voorzitter, u heeft ook gevraagd naar de innovatie middelen, innovatiefonds en de specifieke uitkering. Die specifieke uitkering, zoals middelen uit het integraal zorgakkoord, dat zijn natuurlijk gewoon incidentele middelen dus dat geeft ook geen structurele oplossing. In het innovatiefonds, dat zou een optie kunnen zijn om acties uit te bekostigen als daar ruimte voor is. Maar daar zouden we dan naar moeten kijken met elkaar. Voorzitter. Dan heeft de VVD mij ook heel veel vragen gesteld. Niet vooraf ingestuurd, dus ik vrees dat ik daar niet alles van ga kunnen beantwoorden. En daarnaast heb ik het zeker niet allemaal mee kunnen schrijven. Die ineens ophoging tussen Q3 en Q1, die heb ik volgens mij aangegeven. Resultaten monitoren en effect meten rondom de inefficiëntie of efficiëntie van preventie. Ik ben het met VVD eens dat we dat beter moeten doen. Tegelijkertijd is preventie ook wel heel erg lastig meetbaar, net zoals dat welzijn heel erg lastig meetbaar is. En dat moeten we wel met elkaar ons realiseren. U heeft mij gevraagd hoe ik aankijk tegen een algemene herijking van het algehele sociale domein. Van links tot rechts over de hele linie. Daar vraagt u me wat. Ik kan daar geen toezegging op doen. Omdat over de hele linie te doen, over het hele sociaal domein. Daar wordt wel gekeken naar wat kunnen we wel. Dat is heel belangrijk om daarnaar te kijken. Het vervelende is dus dat, tenminste voor mij is het vervelend, dat, dat met de Kadernota gaat gebeuren. In goed overleg van mijn collega Van Damme, die dat tegen de tijd ter zijner tijd mag of moet gaan doen, worden daar wel nu al acties ondernomen omdat met ons samen vlot te trekken. Dat ik niet ieder geval mee kan kijken naar welke interventie we dan wel kunnen doen en welke niet en wat we naar de raad toe gaan brengen. Wat willen we wel, wat kunnen we niet? Omdat ik ook in de brief heb aangegeven, we moeten keuzes gaan maken. We moeten keuzes gaan maken en het kan er niet zo, we kunnen niet door blijven gaan op dezelfde voet als we dat doen en daar ben ik me echt wel heel erg van bewust. Dat is de ambtelijke organisatie zich ook echt heel erg van bewust. Dat mag u echt van mij aannemen dat dat zo is. Dus nee, we doen dat niet in de zin van een hele herijking. Maar ik neem wel heel serieus alle keuzemogelijkheden mee naar het sociaal domein en ik zal er zelf hopelijk, dat ligt een beetje in de tijd, nog de ruimte voor hebben om mijn visie of mijn licht daarover te laten schijnen wat ik dan wel zou doen en niet met welke reden dan wel of niet en anders dan wordt dat in goed overleg met van meneer van Damme, met mijn collega van Damme gedaan. Voorzitter, ik weet niet meer wie het nou precies was. Maar we hebben nu een p maal x financiering. Iemand die vroeg daarnaar geloof ik. Dat is een financieringsmodel waarbij de prijs van de product dus de P of dienst wordt vermenigvuldigd met de Q van dat product of de dienst die geleverd wordt. Het was volgens mij mevrouw van Schie die daar net om vroeg. Dan komen we daar nog later een keer over te spreken. Als het nu voor een ingewikkeld is, dat snap ik en dat bedoelde ik net ook te zeggen, het is het is niet makkelijk dit en het is ook voor mij heel vervelend als wethouder om hier continu terug te komen. Mevrouw Jansen die vroeg al van hoe kan dat nou wethouder, 2022 zaten we hier in de gloria te zingen dat het actieplan zo goed gewerkt had of leek te hebben gewerkt zeg ik dan maar en

dat, dat nu niet meer werkt. We waren denk ik veel te voorbarig in 2022 door zeggen dat het zo goed heeft gewerkt, want we hebben namelijk ook gezien dat er een gigantische inloop is geweest in 2023 op kinderen die gewoon heel lang op wachtlijsten hebben gestaan. Dus we hebben in 2022 niet een miljoen overgehouden. We hebben gewoon één miljoen niet uitgegeven, omdat we die kinderen niet geholpen hebben en die vervolgens veel langer op de wachtlijst hebben gestaan omdat we zouden moeten willen met elkaar. Voorzitter, de fractie van Wij vraagt ook hoe lopen de gesprekken met de huisartsen. Zijn zij nou voldoende bekend met de preventie aanbod? Daar kan ik natuurlijk ja op zeggen, maar dat durf ik niet zo goed, want het weet ik niet of zij daar nou honderd procent van op de hoogte zijn, van al preventie aanbod. Dat moet ik voor u navragen en daar wil ik best zo spoedig mogelijk als ik kan op terugkomen. Wel en dan weet u natuurlijk net zo goed als ik, werken we tegenwoordig samen met projectondersteuners bij de huisarts. De POH'ers om het zomaar te zeggen. En dat werkt wel. Dat laat wel echt zien dat we daar vruchten van plukken. Je zou bijna niet geloven als ik dat zeg, maar dat is echt zo. De doorbraak methode. Ja, ik ken het boek. Ik vind het lastig om daar nu uitspraken over te doen. Het gaat natuurlijk veel verder dan alleen de jeugd. Dat gaat ook over waar staat je wieg? Hoe is je sociaaleconomische status, hoe zit het met armoede cijfers in de straten, et cetera. Dus dan moeten we veel verder en breder kijken dan alleen sec de middelen van de jeugdhulp, dus dat gaat veel verder dan maatwerk op culturele achtergrond. Ik vind het wel goed dat u dat noemt. Ik heb laatst namelijk nog heel veel geleerd van een moment over onderwijs. Nee, ouderbetrokkenheid op scholen en dat wij zelf een westerse soort van piramide hebben waarin wij redeneren, terwijl dat bij hun een omgedraaide piramide is waar eer en wraak nou zwaarder telt dan wat dan ook. En daarom al te denken dat die ouders helemaal geen betrokkenheid hebben, maar dat is helemaal niet waar. Alleen wij met onze westerse cultuur blijven dingen doen op onze manier, op onze eigen manier, waardoor dat zo overkomt. Dus ik denk dat daar misschien wel wat te winnen is. Maar ik denk ook niet daar al eerder heel erg naar gekeken is. Laat ik dat dan maar eerlijk zeggen en u vraagt, er is ook een programmabureau en daar is geprobeerd regiobijeenkomsten te organiseren. De laatste keer was volgens mij dat ze oktober 2023 hebben geprobeerd. Is ook niet gelukt en ik zou vertellen dat lukt niet of dat komt niet van de grond door de agenda's van de Raden. Dus dat wordt wel pogingen gedaan, verwoede pogingen. Alleen dan krijgen ze dan weer van weet ik veel van onze griffie, van dat kan niet. De Rijswijkse raad is geboekt of die kan helemaal niet in die week. Dan is het de gemeente Wassenaar dan is het de gemeente Leidschendam-Voorburg. Zo moet je natuurlijk van x aantal gemeenten een agenda weten te trekken of plannen. En de laatste keer dat er een regiobijeenkomst is geweest, dat was echt wel een soort van triest en dat gaf u volgens mij zelf ook al aan, wie daarop af waren gekomen en ik meen me herinneren dat dat op een vrijdagmiddag was, dus ik weet ook niet of dat heel erg efficiënt is. Maar goed, daar komt dan ook heel weinig mensen op af. En je vraagt je dan af, waar zit het dan in? Is het dan toch de lastige materie of is het dan toch niet voldoende interesse of is het dan gewoonweg de tijd die er niet is? Want daar wordt van jullie als Raden ook wel enorm veel gevraagd, zeg ik vaak genoeg ook achter de schermen. Voorzitter, volgens mij heb ik geprobeerd echt wel wat vragen, veel vragen te beantwoorden, maar ik zal er echt wel heel veel in de tweede termijn wellicht krijgen. Desnoods mag je ze naar me toe sturen, dan zorg ik dat ze voor mij verlot nog beantwoord worden. Dat gezegd hebbende, ik deel de zorgen met de Rijswijkse raad en ik blijf mij best doen.

De voorzitter: Dank mevrouw Bentvelzen. Dat is goed om te horen. En ik denk ook inderdaad gezien de factor tijd en gezien de complexiteit van dit onderwerp, dat inderdaad de toezegging die zojuist gedaan wordt om de vragen voor de negenentwintigste te beantwoorden dat dat misschien wellicht helpt in dit dossier. Verder hoorde ik u in de eerste termijn toezeggen dat u wat cijfers zou delen betreffende in welke wijken de meeste kinderen in de jeugdzorg zitten. Mag de griffier ook op die

manier noteren? Perfect, duidelijk. Dan kijk ik even naar de raad voor de tweede termijn. Beginnen we bij, even kijken, mijn rondje begon met de ChristenUnie. Gaat uw gang.

De heer Van Der Baan: Dank u wel voorzitter en dank u wel wethouder voor de beantwoording van de vragen ook en ook om dit agenda stuk inderdaad nu te agenderen. Stoer om dat nu ook te doen en dank ook voor het delen van kennis over dit complexe onderwerp inderdaad. Allemaal goed en fijn. Ik hoorde u gelukkig ook zeggen, we moeten keuzes gaan maken en in de eerste termijn wilde ik, ik heb ook wat andere partijen nog gehoord die die nog wat analyses willen. Terwijl mijn bijdrage ging vooral eigenlijk over dat ik graag zou willen focussen op de dingen waar we wel aan kunnen draaien. En als u dan zegt, u steekt de zorgmedewerkers nog een hart onder de riem dat ze hard werken en flinke meters maken. Ik denk dat daar heel veel gecompenseerd wordt. Maar het zou ook best kunnen dat de kwaliteit toeneemt als we echt keuzes gaan maken als raad of als gemeente ook, want dat is denk ik nodig omdat eigenlijk met de actielijnen die nu gesteld zijn en ook gezien het verleden wat ik ook van andere partijen hoorde, het lijkt er niet op dat je daarmee in controle gaat komen op dit dossier. Dus mijn suggestie zou vooral zijn laten we vooral focus hebben op de punten waar we wel controle op hebben, laten we daar zo snel mogelijk met elkaar over gaan hebben. U deed zelf ook de suggestie van de, wat was het, de werkgroep of iets dergelijks, werkgroep sociaal domein. Ik denk dat goed als we daar attentie op gaan hebben en dat soort dingen weer op gaan starten. Ook omdat inderdaad ook preventie is moeilijk te meten. Maar ik geloof ook, er zijn voorbeelden uit IJsland dat de jeugd veel dronk en veel rookte, waarbij ze dat volledig hebben omgezet naar sporten. En ik geloof ook dat dat soort preventiemaatregelen enorm kunnen helpen om ook zo te kijken naar dit soort maatregelen die zouden kunnen helpen om de instroom te verminderen en daarmee de kosten. Maar dat vereist wel het verre doordenken en nieuwe dingen proberen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer van der Baan. Dan geef ik graag het woord aan de fractie PvdA Rijswijk, indien u behoefte heeft?

Mevrouw van Nunen: Ja, voorzitter. Dan voor de antwoorden van de wethouder op vooral de vragen van anderen. Ik denk dat we actielijnen moeten concretiseren om te zien wat het daadwerkelijk oplevert. Want ik zie in een aantal vragen van mijn collega's, maar ook in deze notities acties die wij eigenlijk al eerder hebben geformuleerd en die niet tot een gewenst resultaat hebben geleid. En als dat zo is, wat is dan de verwachting van deze notitie? Voordat we weer in allerlei suggesties, met trouwens waardering hoor voor de andere fracties, ons er over buigen, ons over allerlei suggesties buigen. Ik sluit maar bij de ChristenUnie, van waar is nog echt winst te behalen vergeleken bij eerdere acties die dat niet deden. En daar heb ik ook eigenlijk wel graag het perspectief en de visie van de wethouder op, ook omdat zij als bestuurder aan tafel zit. Waar zijn nu echt bijvoorbeeld de acties te halen, de winst te behalen in de contacten met aanbieders, zonder ook wat GroenLinks zei, erg op kwaliteit in te boeten, want daar is PVDA ook zeker niet van. Maar het moet geen rad zijn of geen rad blijven met allerlei mogelijkheden die we kunnen benutten. Draaiend aan het rad bedoel ik dan. Laten we nu eens keuzes maken. Daar sluit ik me dus bij de vorige spreker zeer op aan. Zonder weer in een rondje te draaien met allerlei suggesties die daadwerkelijk, in de praktijk in ieder geval in het verleden geen echte opzienbarende resultaten hebben opgeleverd. En even terugkomend op de werkgroep, in presidium is afgesproken, dat weet de heer van Damme en dat weten nog een aantal andere fractievoorzitters hier ook, dat we werkgroepen niet meer opstarten zonder een duidelijk doel en eind eraan gekoppeld. Dus dat zeg ik even tegen de collega's die daar niet bij zaten. Dat betekent niet dat we de werkgroep niet zouden kunnen opstarten met een duidelijk doel en eind voor ogen en misschien is dat iets voor in het presidium om dat te bespreken. Dank.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Nunen van voor deze opheldering. Dan geef ik ook graag het voor aan de fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel voorzitter. Dank aan de wethouder voor de uitgebreide beantwoording zo één van de laatste vergaderingen, ook zeker gewaardeerd dat ze dit vanavond nog met ons bespreekt. Tegelijkertijd heb ik de wethouder van financiën ook interessant horen luisteren. Mijn hoop is ook op u gevestigd, ook omdat hij over het geld gaat, dus grip op geld, de verwachtingen liggen hoog. Ik vind ook de inbreng van alle fracties, er zit gewoon heel veel betrokkenheid op dit dossier, ook zeker de raadsleden die al langer meedraaien. Ik denk dat wij allemaal in het begin dachten dat we het verschil konden maken met onze betoog. Dat gevoel heb ik inmiddels niet meer hè. Ook ik maak me echt wel zorgen en soms denk ik ook wat moeten we er nu mee? De afgelopen twee jaar heb ik daardoor ook wel wat minder inbreng, omdat ik denk laat het zich ook maar bewijzen. Ik denk eigenlijk dat we niet anders tot de conclusie kunnen komen, zoals de wethouder ook aangeeft dat we keuzes moeten gaan maken. En ik ben geen voorstander van een werkgroep sociaal domein, ook niet met een duidelijk begin en doel, maar wel van een incidentele bijeenkomst met de raad. Gewoon informeel om met elkaar nou eens te kijken wat betekent dat nou eigenlijk keuzes maken. Want bestuurlijk klinkt het heel goed. Maar wat betekent dat dan? Waar zeggen we ja tegen, waar zeggen we nee tegen. Ik zou het ook fijn vinden dat het ambtelijk apparaat daarbij is. Ook met een t-medewerker die gewoon de dagelijkse casuïstiek onder handen heeft. En eens kijken of we daar met elkaar meters in kunnen maken.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van de VVD. Gaat uw gang.

De heer Ezinga: Voorzitter dank u wel. Dank wethouder voor de beantwoording. Mijn oprechte excuses voor het niet aanleveren van mijn vraag, want dat had zeker geholpen bij de beantwoording die ik nodig had. Tegelijkertijd heeft u wel de belangrijkste vraag onthouden en daar gaat het om en ik wil de rest met alle liefde toesturen om mijn betoog te vervolgen. Wat betreft de jeugdhulp, die staat al jaar onder druk en de specialist jeugdhulp ook en het bericht dat de effecten ook hier niet worden behaald, is dan ook schrijnend. Gisteren stond in de krant en in de media dat de ZIKOS afdelingen, de afdelingen zeer intensieve kortdurende observatie en stabilisatie binnen specialistische jeugdzorg in Nederland bij lange na niet te voldoen aan de zorg die de jongeren nodig hebben en misstanden leiden tot onnodig verre leed bij deze jongeren. Dit betreft een hele kleine club kinderen. Maar het feit dat dit zo aan de hand is schetst nog maar eens de ongelooflijke zware problematiek waar we mee zitten in ons land en de moeite die er is om dit tegen te gaan ondanks onze zo goed lijkende welvaart. Dat gezegd hebbende. Eén ding waar ik op terug zou willen komen zijn de huidige interventies die we op dit moment hebben. Die eenenvijftig interventies waarvan er maar enkele evidence based zijn. Niet zozeer preventiemaatregelen, maar ook echt interventies. Ik ben blij om te horen dat u daar scherper naar wil kijken en dat we die toetsing strakker moeten maken. Want dat zal zeker kunnen helpen in de aanbieders die eventueel een rol kunnen spelen in het geven van de hulp. En tegelijkertijd ben ik ook me bewust van het feit dat evidence based niet meteen allesmakend is en zaligmakend. We moeten daar gewoon heel kritisch op zijn en een goeie selectie maken. Zonder in herhaling te vallen wil ik u vertellen dat de VVD u veel steun geeft al lange tijd op dit moeilijke dossier, haast niet te winnen dossier en de moeilijke keuze die we hier op maat moeten maken in het sociaal domein. Wij denken dan ook graag mee en kijken uit ook naar de overwegingen die worden gemaakt vanuit uw perspectief. Tegelijkertijd overweeg ik dan ook vanuit onze positie, vanuit onze partij om een motie vreemd voor te bereiden voor aanstaande raad. En dat stel ik alvast voor in deze raad. Om het college de opdracht te geven en ook het draagvlak te geven om met een scherp oog binnen de portefeuille van de sociaal domein en waar mogelijk anders, keuze te maken en daarmee de financiën gezonder te krijgen voor dit onderwerp. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie D66. Gaat uw gang.

De heer Veerman: Dank u wel voorzitter. Wethouder bedankt voor het beantwoorden van heel veel vragen. Ik had toch op een paar geen antwoord gehad. Ik vind het wel uitzonderlijk wat ik net noemde dat toch bij op basis van facturen hier blijkbaar als gemeente rekenen en die baat voor beschikking. Als je beschikkingen namelijk op de maand inboekt dan zou je dat eigenlijk aan eind van het jaar de beschikkingen op basis in ieder geval die getallen rond moeten hebben monitoring. Maar blijkbaar werkt dat hier anders. Maar misschien zit ik er naast. Zou natuurlijk ook kunnen. Als we hebben over de mogelijkheden. De keuzes die we moeten maken daar wil ik nog even wel een aantal zaken noemen, want we hebben over keuzes die werken. Nou dat daar ben ik het helemaal mee eens. Laten we daarna kijken keuzes die zich bewezen hebben die een korte termijn kunnen inzetten of waar we al die we al uitvoeren eigenlijk. Dan noem ik de POH's. We hebben er een aantal en dan vraag ik me af hoeverre kunnen we dat nog uitbreiden? Is die capaciteit al bij alle huisartsen ingezet of kunnen we daar nog een uitbreiding maken, want dat zou natuurlijk best dat je voor veertig of zestig procent door de huisartsen doorverwijst en de huisartsen vaak meer doorverwijzen dan het wijkteam. Zou je daar nog een winst kunnen boeken door die mensen daar ook in te gaan zetten plus dat ze daar ook een stukje basiszorg kunnen leveren zodat je die maatwerk niet nodig hebt. Dus dat zal ik graag wel even horen. Ook die normering waar we het al eerder over gehad hebben. Ik heb daar nu niet terug over horen komen. Dat vind ik jammer, want ik vind het juist een mooi instrument om juist burgers te betrekken. Dat heb ik de vorige keer ook gezegd hoe gaan we naar die burgers betrekken, hoe gaan we zou zelf laten inzien wat ze kunnen doen? Ik denk dat het belangrijk is dat het geen schat is die we hier hebben en waar maar uit kunnen blijven delen. Dat ben ik helemaal met u eens. Dus dan moeten we ook de burger op de hoogte brengen dat, dat niet het geval is en wat ze zelf kunnen doen. En dan ook de middelen vanuit de hervormingsagenda, want ik denk dat, dat duidelijk is dat daar ook een aantal interventies ingezet kunnen worden en waar zij over meedenken hoe we daar invulling aan kunnen gaan geven. Ik denk die gelden die komen nog naar ons toe ook, dat we duidelijk op moeten gaan inzetten. Dat is mijn tweede termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Veerman. Dan geef ik graag het woord aan de fractie CDA. Gaat uw gang.

Mevrouw van Schie: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Een paar opmerkingen nog. Dank mevrouw de wethouder voor uw toelichting en ook dank voor de uitnodiging voor nadere uitleg. Ik denk dat dat wel in juni/juli dan zal zijn. Ook de werkgroep sociaal domein zou ik wel belangstelling voor hebben. Of een andere meer informeel of het ad hoc overleg. Ik blijf er mee zitten dat het onduidelijk is aan welke knoppen we nu kunnen draaien. En dat heb ik eigenlijk ook niet terug gehoord in het betoog van de wethouder. Waar zit hem het nou in zit in? Zit het in alle factoren, zit het in één of twee. Ik heb inmiddels wel begrepen dat we heel weinig kunnen beïnvloeden. Maar er moet toch ergens iets zijn wat we kunnen doen anders wordt besluiten gewoon wel heel moeilijk. Ik had nog in eerste termijn een vraag aan de wethouder gesteld. Over de zeventien, komma vier miljoen die ik terugvond in het grip rapport. Is dat nou exclusief of inclusief de vijf miljoen? Graag nog een reactie van de wethouder daarop. En mijn laatste vraag is hoe gaat het nu verder? Wat het verdere proces? We hebben de raadinformatiebrief gehad. Het woord Kaderdebat is gevallen. Maar ik zit nog te zoeken wat is nu de volgende stap? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw van Schie. Dan geef ik graag het woord aan de fractie GroenLinks indien behoefte.

De heer Smith: Dank u wel voorzitter. Een paar puntjes. De toezegging van de gegevens voor de wachtlijst. Kunt u dit nog bevestigen straks of de lijst, een overzicht van die lijsten wat er gebeurt met

die wachtlijsten. Verder iets algemeen, ik wil even ingaan op collega Jansen-Dirkx en ook mevrouw van Schie over aan misschien wel het gebrek aan kennis over bepaalde dossiers dat daar best wel mee wat gedaan kan worden. Vooral omdat we inderdaad zoals de VVD zegt keuzes moeten maken en dat hoor ik uit meerdere hoek. Maar die keus moeten wel vanuit een professioneel grond ontstaan en niet uit emoties. En emoties en sociaal domein ligt redelijk voor de hand toen ik twee jaar geleden in de raad kwam en onze portefeuillevverdeling startte, stak ik mijn hand direct op bij het sociaal domein, want ik kwam uit de zogenaamde softe sector en dit was precies wat ik dacht te treffen. Maar het is de meest harde, het meest harde domein wat je kan bedenken, omdat het om kinderen gaat in dit geval. En daarom zijn keuzes zo belangrijk die we maken en het geld speelt hier zo'n belangrijke rol. En dat vergat ik even toen ik voor het sociaal domein koos, ik dacht we gaan kinderen helpen, maar dat gaan we ook doen, maar ik vergat even de portefeuille erbij. Letterlijk ook de portefeuille. Maar ik ben dus ook wel voor een soort van werkgroep te maken te kennis vergroting en ter kennis deling, want bij elk domein of bij elk dossier merk ik dat ik toch een soort overzicht mis over de hele structuur. Hoe werkt het nou allemaal? Dus ik zou me daar ook wel voor inzetten en verder heb ik geen opmerkingen in tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan geef ik graag het woord aan de fractie Beter voor Rijswijk, indien behoefte.

Mevrouw Prenger: Dank u wel voorzitter. Bedankt wethouder voor de beantwoording. Het moeilijke dossier gaat inderdaad een moeilijk oplossingen vragen van ons. Moeilijke keuzes, vaak pijnlijke keuzes. Het Rijk is al bezig om eventuele keuzes al voor te leggen. Ik noem een inkomensafhankelijke eigen bijdrage, stoppen met ernstige dyslexie zorg en jeugdhulp vanaf 18 jaar niet meer vergoeden, dus we moeten het nu nog even afwachten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jansen-Dirkx tot slot. Gaat uw gang.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel voorzitter. Ik begin in eerste instantie inderdaad die tijdelijke werkgroep. Ik hoor wisselende reacties hier op en ik snap het ook wel, want het kost natuurlijk wederom dat onze kostbare tijd, maar ik denk inderdaad dat de heer Smith het heel goed verwoord. We hebben te maken met veel geld wat hierin omgaat, dus er moeten harde keuzes gemaakt worden en het is dan ook zaak dat je goed weet waar je die keuzes kan maken. Want ik hoorde daar mevrouw van Schie bijvoorbeeld ook over, aan welke knoppen kunnen we nog draaien en ik hoor de heer van der Baan daar ook over. Dus ik zou absoluut een warm pleitbezorger willen zijn voor een dergelijke werkgroep. En dan echt specifiek inderdaad kennisdeling, kennis opdoen en dergelijke en dan ook te kijken juist over waar kunnen we nu nog proberen toch die geldstroom die maar door blijft gaan om daar toch wel paal en perk aan te stellen. Ik wil de wethouder in dit geval bedanken voor haar eerlijkheid, want dat is inderdaad absoluut niet makkelijk. Dat ik weet dat ze er slapeloze nachten van heeft en ik kan u vertellen, dat heb ik er ook van, want wij hebben natuurlijk wel over kinderen. En dat is de basis van dit hele verhaal. Er zitten heel veel mensen omheen, maar het zijn kinderen die er niet zelf voor kiezen om hier hulp te vragen aan ons. Ze kiezen er niet voor, ze worden er eigenlijk min of meer toe gedwongen, omdat ze in bepaalde omstandigheden daarin terechtkomen. Laten we, bijvoorbeeld de wieg waarin ze geboren zijn om maar wat te noemen. U zei het programmabureau probeert het en het lukt niet. Misschien kunnen we dan als werkgroep, als we die dan alsnog opstarten, misschien zelf het programmabureau uitnodigen, zodat ze kunnen toelichten wat ze nou daadwerkelijk voor ons doen. Laten we het dan maar eens omkeren. Als het zo moeilijk is om de hele regio uit te nodigen, nodigen wij hun bij ons uit. En ik heb nog één vraag staan waar geen antwoord op gekomen is. En ik hoop dat ze wethouder daar wel enige vorm van antwoord op kan geven, want het is een beetje een filosofische vraag. Dat is de administratieve last tijd is, geld zeg ik nog maar even een keertje. Dus of het mogelijk is of we die administratieve last op enigerlei

wijze, met name voor onze zorgprofessionals kunnen minderen, zodat ze meer tijd aan onze jongeren en aan onze jeugdige besteden. Want volgens mij is één ding is zeker. Ze blijven zolang zitten en dat kan misschien alleen maar daarop wijzen dat ze misschien niet goed genoeg hun zorg krijgen. Dus laten we zorgen dat we dat ieder geval gaan oplossen.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Bentvelzen. Gaat uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter dank. En dank voor alle dingen die gezegd zijn in tweede termijn. Ook dank aan de heer Ezinga. Want ik ervaar die steun ook zeker vanuit VVD, ook vanuit de rest, maar ook vanuit de VVD, die dat expliciet noemt en de heer Ezinga die is treffend als, u refereerde net aan het ZIKOS rapport dat gisteren, nee vandaag zelfs naar buiten is gebracht, onder andere door één van de ervaringsdeskundigen. Als u de jeugdzorg een beetje volgt, Jason en die heeft een rapport geschreven en ik heb toevallig ook vanmiddag gedeeld met mijn collega's in het college in het kader van wil je nou iets meer weten over de jeugdzorg plus en je hebt ergens een gaatje, lees dit rapport dan een keer, want dan krijg je een beetje een beeld. Best wel een aardig beeld van wat die kinderen meemaken of hebben meegemaakt. En het is echt verdrietig wat we daar doen en ik weet ook niet zo goed hoe we het tij kunnen keren, al zijn we daar hard mee aan de slag. Maar goed we hebben wel veel kapotgemaakt, zeg ik dan maar. Maar dat is een persoonlijke mening. ChristenUnie, cijfers jeugdzorg per woonwijk vroeg u daarom? Nee? Nou, ik weet niet wie daar wel om vroeg. Maar cijfers per woonwijk, ik zal even kijken of dat niet alleen Rijswijk Buiten is, maar volgens mij kunnen we dat per wijk, kunnen we dat prima opleveren. Voorzitter, dan de sociaal domein werkgroep. Ik hoorde mevrouw van Nunen zeggen duidelijk doel en een duidelijk eind. Je zou natuurlijk als inkoppertje kunnen zeggen, dat is gewoon iedere raadsperiode maar ik snap wat u zegt. En volgens mij was er ook een handreiking van Rijswijks Belang vormt tot incidentele bijeenkomsten die daar aan kunnen bijdragen. Tegelijkertijd inderdaad al de werkdruk waar ook door mevrouw Jansen-Dirkx aan gerefereerd werd en de tijd. Negen van de tien raadsleden werken hier gewoon. Die hebben gewoon een baas die ook dagelijks op hen op hen rekent en dingen van hen verlangt. Dus ik begrijp dat dat erg lastig is. Ik heb zelf ook een aanvraag gedaan bij de griffie, hierover expliciet om een presentatie te laten geven aan jullie, grip op de kosten om te laten inzien waar je dan welke knopen kan je dan draaien. Ik heb dat de presentatie zelf ook gehad van degene die het onder voor mij hebben moeten doen, mogen doen of kunnen doen. En dat is eigenlijk best wel schokkend, want als je dan kijkt naar die naar die grote bulk, zeg maar die vijf miljoenen wordt het tegen mij eigenlijk keihard gezegd. Wethouder, dat is leuk. We gaan daarover nadenken. We gaan daar interventies op plegen, maar wees je daarvan bewust dat je ongeveer op een miljoen grip hebt en die vier miljoen daar heb je helemaal geen grip op. Maar het is wel heel goed als je dat uitgelegd krijgt en dat je daar beeld bij hebt, beter beeld bij hebt. Wat we dan, waar de opdracht dan ligt voor Rijswijk. En dat is zeker niet alleen Rijswijk, dat is gewoon Nederland. Maar dat is ook Rijswijk. Ik zit ook met smart te wachten op een keer een minister jeugdzorg in plaats van een staatssecretaris. Dat zou misschien helpen als we daar wat serieus mee omgaan in Nederland. Voorzitter, dus misschien dat als we, als ik dat toch gezegd heb dat er een mogelijkheid is voor een presentatie die hier iets verder op ingaat op die raadsinformatiebrief die gaat over het onderzoek naar die naar grip de kosten. Daar is dus mogelijkheid van presentatie. Dus als jullie dat wel willen is er mei in ieder geval gecommuniceerd, voor de zomer is de raad helemaal vol en ik geloof dat, dus dan wordt er gekeken naar september. Maar dat is natuurlijk wel zonde, want het liefst had ik hem eigenlijk voor de Kadernota gehad en dat jullie die informatie hadden meegekregen. Voorzitter eenenvijftig interventies waar de VVD aan refereert, aftrek ja zeker, daar zitten een aantal interventies tussen die zijn wettelijk en er zijn er ook zeker een aantal die zijn niet wettelijk. Dat zijn keuzes, keuzes die we dus met elkaar moeten gaan maken. En dat is lastig want ja meneer Smith dat is hard. De jeugdzorg is hard, dat is helemaal geen softe bedoeling. Dat is best een harde sector.

De voorzitter: De heer Ezinga wil u graag interrumperen. Gaat uw gang.

De heer Ezinga: Voorzitter, is de wethouder het met mij eens dat het hard is voor de aanbieders van de zorg en niet zozeer voor de jongeren in dit geval?

Mevrouw Bentvelzen: Het ligt eraan hoe je dat bekijkt, want sommige jongeren staan namelijk twee jaar op een wachtlijst en sommige aanbieders verdienen zich helemaal gek. Dus dat is maar net, ik denk dat, dat heel individueel is. Ik denk dat we sommige aanbieders namelijk ook wel liever kwijt zijn dan rijk, al wordt daar genoeg beter opgestuurd en beter op gelet, maar er zijn er nog steeds genoeg die geld verdienen over de ruggen voor kinderen. Dan vind ik je wel heel hard als je dat kan doen. Voorzitter, GroenLinks heeft mij nog gevraagd om een toezegging. U heeft expliciet gevraagd zijn de wachtlijsten vandaag op dagbehandeling, zijn die nou groeiende of kunnen die of kunnen daar juist meer kinderen terecht, kunnen er juist meer kinderen geholpen worden. Dat klopt dat, dat uw vraag is toch waar ik dan de toezegging op doe? Ja oké. Nou dat is goed voor mij en voor de toezeggingenlijst dat we dat even expliciet maken met elkaar.

De voorzitter: Wij schrijven driftig mee.

Mevrouw Bentvelzen: Oké, heel goed voorzitter, dank. Voorzitter, volgens mij hebben we allemaal behoefte aan kennis en concretisering van maatregelen. Aan welke knoppen kunnen we nou in hemelsnaam draaien? En ik snap dat, want die grip die zoek ik ook. Die zoek ik in ieder ook een idee bestuurlijk overleg die ik heb in de H10, H9 nu. We hebben actielijnen, we hebben maatregelen zoals in het actieplan staat en daarnaast geef ik uitvoering aan vastgestelde visies op normaliseren in reikwijdte van de Jeugdwet. Want ook dat is een heel belangrijk ding nog steeds. Samen kunnen we in gesprek gaan over mogelijke oplossingen en ook moeilijke vragen aan onszelf stellen. Zoals wat is voor Rijswijk dan jeugdhulp? Wat is voor onze raad jeugdhulp en wat willen we voor onze Rijswijkse kinderen als jeugdhulp bestempelen in onze stad en wat ook niet? Want ik denk dat dat nog de moeilijkste vraag is die we met elkaar moeten gaan beantwoorden. Dus de volgende stap is wat mij betreft een bijeenkomst, samenkomen en een proces Kadernota waar we keuzes gaan maken en moeten maken. En voorzitter, om dan maar af te sluiten met de filosofische vraag zoals volgens mij mevrouw Jansen-Dirkx vroeg aan mij over de administratieve last, kunnen we die verminderen? Ja, wat mij betreft wel. Daar moeten we altijd naar kijken. Je moet altijd kijken waar je administratieve lasten kan verminderen waardoor zorg terechtkomt bij waar het hoort. Tegelijkertijd zijn wij met zijn allen ook naarstig op zoek en driftig op zoek naar controle. Allerlei soorten mechanismen en vragen wij zelf ook soms extra administratieve lasten aan bij diezelfde zorgmedewerkers om onze eigen gevoel te temperen van zo op die manier krijgen we grip. Dus ik denk dat het een lastig verhaal wordt, want ik zou zeggen schrap alsjeblieft alle administratie wat niet nodig is. Maar tegelijkertijd begrijp ik ook dat de honger naar grip en de honger naar controle op cijfers er in zo'n mate is dat we bepaalde administratieve lasten opleggen.

De voorzitter: Mevrouw Prenger wil u interrumperen, u had de knop al ingedrukt.

Mevrouw Prenger: Dank u wel voorzitter. Ik wil de wethouder hiermee bijvallen. Ik ben als verpleegkundige ook verplicht om te rapporteren. Als ik het niet doe wordt er gelijk aan de bel gehangen. Klopt.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik denk dat ik daarmee mijn tweede termijn beëindig. Er liggen wat vragen. Er is aangekondigd een motie vreemd 26 maart. Ik hoop dat ik die van tevoren misschien zou mogen zien. Ik heb gehoord dat de heer Ezinga ook zijn resterende vragen eventueel nog even schriftelijk naar mij toestuurt. Dus heel veel dank daarvoor. En dan zorg ik dat die echt op tijd worden

beantwoord voor 26 maart. Dat is de laatste mogelijkheid wanneer je mij even het vuur van de steen kan leggen.

De voorzitter: Mevrouw Koegler had in de tussentijd nog een...

Mevrouw Koegler Böhm: Het is niet echt een interruptie aan de wethouder, maar aan de heer Ezinga van de VVD. Want die motie fietst u er even snel in. Maar ik heb eigenlijk niet zo goed begrepen wat de strekking van de motie was. Zou hij dat nog heel even kort mogen verduidelijken?

De voorzitter: Is dat voor nu of is dat misschien beter voor de raadsvergadering?

Mevrouw Koegler Böhm: Wat ik snel begreep, is dat het keuzes maken is. En het Kaderdebat komt er aan, daar worden ook keuzes gemaakt. Is dit dan nu het juiste moment? Ik was vooral even benieuwd naar de strekking, zodat we er alvast over na kunnen denken.

De Voorzitter: Mijnheer Ezinga, gaat uw gang.

De heer Ezinga: Voorzitter, nee ik heb gezegd ik overweeg een motie in te dienen. Met de discussie die ik vandaag heb gehoord, zoek ik eigenlijk naar een extra steun in de rug, een extra schop in de kont van het college om die opdracht uit te voeren, die scherpere keuzes te maken. Die overweging maak ik nu. Op basis daarvan toets ik de komende twee weken of die motie inderdaad levensvatbaar is.

De voorzitter: Wij horen het vanzelf als het in gang gezet word meneer Ezinga, dank u wel.

De heer Ezinga: Ik heb in ieder geval, voorzitter, als u mij toestaat de toezegging wel gehoord van de wethouder dat ze op zoek gaat. Daar ben ik wel heel blij mee. Ze heeft aangegeven niet een herijking te willen doen, maar wel goed te kijken en scherpe keuzes te maken. Dank.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Bentvelzen, u was klaar met uw tweede termijn?

Mevrouw Bentvelzen: Ja, voorzitter ik was klaar met mijn tweede termijn, zeker.

De voorzitter: Perfect, dank u wel. Sluiten we dit agendapunt af.

11. Vragenuur

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt elf, het vragenuur. Ik was niet van plan om er een vragenuur van te maken. Even kijken, als vraag tien a hadden wij de vraag jeugdhulp, maar die zijn zojuist bij het vorige agendapunt al meegenomen.

11 b. Vraag CDA – regeling subsidie Strandwalfestival (inclusief beantwoording door college)

De voorzitter: Dan hebben wij ook de vraag 11 b. De regeling subsidie Strandwalfestival. Er is een beantwoording gekomen. Is die beantwoording voor afdoende. Voldoende? Perfect, mooi dan kunnen we die zo afstrepen.

11 c. Vragen Rijswijks Belang – Don Bosco

De voorzitter: Dan hebben we vragen Rijswijks Belang betreffende Don Bosco. Mag ik u het woord geven? Gaat uw gang.

Mevrouw ten Brummelaar: Dank u wel voorzitter. Ik zal het heel kort houden en me beperken tot de vragen. Taskforce is inmiddels opgezet en gestart hebben we gelezen. We zijn erg benieuwd uit hoeveel personen deze taskforce bestaat en wat kunnen zij extra toevoegen met wat er nu nog niet is? Hoe lang denkt de taskforce nodig te gaan hebben voor het helpen van het vinden van een geschikte locatie, hoe verloopt het contact tussen de taskforce en Don Bosco? We hebben begrepen dat de gemeente Den Haag helemaal niet wil meewerken. Klopt dat? Zo ja, wat wil de wethouder hieraan of hiermee gaan doen? Is de wethouder bereid om het gesprek nogmaals aan te gaan met Den Haag, in het geval dat zij dat inderdaad niet doen over subsidie voor de kinderen en hierbij aan te geven als Den Haag dit niet doet, deze kinderen geen gebruik meer kunnen maken van Don Bosco. En is de wethouder voornemens ons op de hoogte te houden van de voortgang? Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder van Malsen, gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Dank u wel voorzitter. Dank ook voor de vragen aan de fractie van Rijswijks Belang overigens. Om er maar ook even in ongeveer hetzelfde tempo als mevrouw ten Brummelaar aanhaalde erdoorheen te proberen te gaan. Al kan er niet beloven dat ik het zo snel doe. Uit hoeveel personen bestaat de taskforce, dat zal ongeveer tien personen zijn, waarbij ik zelf onder andere bestuurlijk betrokken ben. Er zullen ook een aantal ambtenaren plaatsnemen in de taskforce of hebben plaatsgenomen in de taskforce moet ik zeggen. Vanuit onder andere sociaal domein, ook het ruimtelijk domein, maatschappelijk vastgoed en ook een vertegenwoordiger van Don Bosco zelf is uitgenodigd om mee te doen aan de taskforce. Dat wil zeggen de overleggen, dus die zullen daar ook voor uitgenodigd worden. En als er een punt op de agenda staat dat relevant is voor de gemeente Den Haag, dan zijn zij ook uitgenodigd. Kom ik zo nog op terug. Dan de volgende vraag hoe verloopt het contact tussen de taskforce en Don Bosco? Nou wat ik net al zei Don Bosco wordt uitgenodigd ook voor de overleggen van het taskforce. Daarbij moet ik wel zeggen dat het kan zijn dat er zaken besproken worden binnen die taskforce die gevoelige informatie bevatten. En dan zullen we dat uiteraard alleen maar met Don Bosco delen als dat ook prudent is. Dan de gemeente Den Haag. De gemeente Den Haag zelf, voor zover ik weet, bij monde van de stadsdeeldirecteur Laak heeft aangegeven dat hij graag betrokken wil blijven bij het overleg van de taskforce, voor zover het relevant is voor de gemeente Den Haag. En hoe de relatie tussen de gemeente Den Haag en Don Bosco zelf is daar durf ik eerlijk gezegd geen hele harde uitspraak over te doen. Ik weet alleen maar wat ik zelf heb gehoord in een overleg waar Den Haag bij zat en ik denk eerlijk gezegd als je kijkt naar hoeveel kinderen uit Den Haag ook bij Don Bosco komen voor de activiteiten die zij organiseren, dat het in mijn ogen niet meer dan logisch is dat zij daar een rol in blijven spelen. Maar nogmaals, ik kan ze ook niet aan tafel sleuren. Dat gezegd hebbende, dat contact, dat zullen we uiteraard blijven onderhouden. En hoe lang gaat de taskforce zijn werk doen? Voor nu hebben ze een mandaat tot mei en de bedoeling is dat we dan keihard op zoek gaan naar locaties en oplossingen, maar voor nu kan ik melden dat er nog geen klip en klare oplossing voorhanden is. Dat is wat dat betreft hetzelfde als een aantal weken geleden, maar dat wil niet zeggen dat we ons niet keihard in gaan zetten om die oplossing alsnog te gaan proberen te vinden. Voor wat betreft het op de hoogte houden van uw raad van de voortgang. Ja, dat zal ik zeker doen. En daarbij wil ik het vooral proberen te doen op het moment dat er ook echt daadwerkelijk iets te melden is dat interessant zou zijn voor uw raad. En volgens mij heb ik dan alle vragen gehad voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw ten Brummelaar, klopt dat?

Mevrouw Ten Brummelaar: Bijna, op één na en dat was de vraag hoe u ertegenover staat als Don Bosco kinderen uit de Haagse wijk zou weren als Den Haag echt niet bereid is om mee te werken. En bent u dan eventueel bereid om die druk op die manier bij Den Haag ook op te voeren?

De voorzitter: Mijnheer Van Malsen, gaat uw gang.

De heer Van Malsen: Voorzitter, ik denk dat de het belang dat de gemeente Rijswijk primair heeft uit om Don Bosco is ervoor te zorgen dat ze gewoon een plek houden in, het liefst in Rijswijk. Wat de relatie tussen de gemeente Den Haag is en hoe die zich gaat ontwikkelen tussen de gemeente, sorry, wat de relatie tussen de gemeente Den Haag en Don Bosco is en hoe die zich gaat ontwikkelen de komende tijd en wat voor beslissing in de gemeente Den Haag maakt ten aanzien van subsidie en wat voor beslissingen Don Bosco maakt ten aanzien van Haagse kinderen. Daar gaan wij niet over, dus daar ga ik ook geen uitspraak over doen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer van Malsen.

11 d. Vragen Rijswijks Belang – flat Molenvoorde (inclusief beantwoording door college)

De voorzitter: Dan hebben wij nog de vragen van Rijswijks Belang betreffende de flat Molenvoorde. Ik kijk even naar de fractie om te vragen of die beantwoording voor jullie naar wens is.

Mevrouw ten Brummelaar: Ja, dank u wel. Voorzitter. Ik wilde ze er even snel bij pakken. De vragen zijn inderdaad afdoende beantwoord. Er is mij wel gevraagd om aan te geven dat zowel flat Boshoeck en flat Molenvoorde, dat we de voortgang zullen volgen hierin. Mochten we toch onduidelijkheden zijn of dingen tegenkomen waarvan we denken, hè dan komen we daar weer bij u op terug. Dank u wel.

11 e. Vooraankondiging D66 – motie vreemd aan de orde over Beheer Huis van de Stad

De voorzitter: Agendapunt 11 e, een vooraankondiging van de motie vreemd aan de orde van de dag over het beheer Huis van de Stad. Zeg ik het zo goed griffie? Ja? Mooi. U wilt hem even kort toelichten, begreep ik. Het was het laatste moment binnengekomen. De aankondiging was bij mij wat laat binnengekomen. Ik betrek het even op mezelf. Gaat uw gang.

De heer Verbrug: Voorzitter, het is een motie vreemd in ontwikkeling die wij graag willen voorleggen aan de raad, komende raad. Het heeft te maken met het gebruik van deze prachtige Huis van de Stad waar we nu een paar maanden al in zitten en wonen. De strekking is dat het Huis van de Stad nog beter wordt gebruikt in relatie tot de visie die wij als raad in 2016 daarvoor hebben opgesteld, namelijk dat het meer is dan een stadhuis, maar vooral ook een infrastructuur biedt voor een open dialoog en discussie, tussen bewoners, allerlei maatschappelijke organisaties, het bestuur van de stad natuurlijk. Dat daarvoor deze prachtige faciliteiten open moet staan voor gebruik ook voor mensen van buiten dus en de organisatie moet hier kunnen vinden. Nou is daar op dit moment nog geen duidelijke beheersstructuur voor. Wij krijgen ook geluiden uit de stad dat organisaties die dat proberen een beetje doodlopen, niet weten waar ze terecht moeten en ook geen duidelijke antwoorden krijgen. Dus dat willen wij proberen te amenderen door deze motie vreemd de orde bij de raad te brengen, die dus al strekking heeft dat het bestuur zo goed mogelijk en zo snel mogelijk een duidelijke open onbevooroordeelde beheersstructuur voor deze prachtige faciliteit maakt, waarmee uit de voeten kunnen en het Huis van de Stad gebruikt gaat worden in de geesten, de visie zoals wij die indertijd bij de startnotitie hebben opgesteld. Dat komt naar toe in de vorm van een concepttekst de komende dagen en dan hoop ik op veel reacties en uiteraard ook steun straks bij de raadsvergadering.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Verbrug. Ik ga ervan uit dat dat via de fractievoorzitters bij de fracties terecht komt en dat we dan daar, dat iedereen zich daar dan over kan gaan buigen onderling.

Sluiting

De voorzitter: Mooi, dank u, dan komen wij bij het laatste agendapunt en dat is de afsluiting. Ik wens u allen een hele fijne avond en tot over twee weken allemaal.